

CKM centrum
kinderhandel
& mensenhandel

Van kwaad tot erger

Kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit

Inhoud

Voorwoord	3
Summary	4
Hoofdstuk 1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Het fenomeen: ouders die hun kind seksueel uitbuiten	9
1.3 Modus Operandi	10
1.4 Pedagogisch kader: (On)gezonde gezinsverhoudingen	11
1.5 De impact op het welzijn en de ontwikkeling van slachtoffers	12
1.6 Risico, bescherming en veerkracht	13
1.7 Probleemstelling en maatschappelijke relevantie	16
1.8 Doel van het onderzoek	16
1.9 Onderzoeksvragen	17
Hoofdstuk 2. Methode van onderzoek	18
2.1 Onderzoeksdesign	18
2.2 Onderzoeksgroep en dataselectie	18
2.3 Ethische aspecten	18
2.4 Kwantitatieve data-analyse chats	19
2.5 Kwalitatieve data-analyse chats	19
2.6 Exploratieve rondgang bij organisaties	20
Hoofdstuk 3. Resultaten	21
3.1 Kenmerken slachtoffers	21
3.2 Modus Operandi	23
3.3 Plegers en klanten	25
3.4 Opvoeding en omgeving	27
3.5 Groot geheim	29
3.6 Signaleren en hulp	31
3.7 Impact	33
Hoofdstuk 4. Conclusies en aanbevelingen	36
Hoofdstuk 5. Referenties	42
Bijlage - Codeboek kwalitatieve analyse	44

Van kwaad tot erger Kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit

Centrum Kinderhandel en Mensenhandel

Auteurs: C. van Os, A. Maas en K. van den Bogert

Met medewerking van: D. Langerak,
S. van Bommel en M. Covers

2025

Centrum Kinderhandel en Mensenhandel
Burgemeester Schalijlaan 70
2908 LS Capelle aan den IJssel

info@hetckm.nl
www.hetckm.nl

Vormgeving: Renske de Boer | DesignFestijn
Fotografie: Unsplash, Pexels

Dit onderzoek kwam tot stand met steun van het
Weeshuis der Doopsgezinden.

Voorwoord

Ontdek maar eens dat het kind dat je buiten ziet spelen, en er zo normaal gekleed uitziet, regelmatig als kind instrumenteel seksueel wordt ingezet.

Ze hebben met me aan de hand gelopen. Naar de supermarkt. Naar de huisarts. Naar de peuterspeelzaal. En mensen hebben naar ze gegroet, geknikt, een praatje gemaakt. En toen ik later groter werd, gingen zij hand in hand naar de 10 minuten gesprekken op school.

“Het werd het spel van zij die wilden onderdrukken, ontkennen, uit het zicht wilden nemen. Met de wereld buiten die niet wilde ontdekken, niet wilde weten en niet wilde zien.”¹

Ze werden niet verdacht. Het opvoeden van een kind was het alibi en het gewone gezinsleven alleen maar de schutkleur voor buiten. Ik ontkwam niet. Ik kon niet onderduiken, wegstijgen, weglopen of mijn ogen sluiten. Ik noemde ze pappa en mamma en was daarmee gedwongen mij emotioneel te verhouden tot ouders die ook mijn uitbuiters waren. Ik vierde verjaardagen en kerst waarbij het ene bijna niet lijkt te kunnen bestaan als je het andere ziet.

Maar mijn intense doodsangst voor deurbellen, parkeerplaatsen, campers, busjes, boerderijen of oude fototoestellen vertelden verhalen terug over andere pedoseksuele volwassenen aan wie mijn opvoeders mij als kind uitbesteedden.

In de wijk oogde ik als het doodnormale meisje waar keurig voor werd gezorgd. In mijn geval nette mensen in een normaal huis, in een gewone straat. In de tijd dat je me zou leren kennen en meemaken zou je het niet geloven en durfde je tegelijkertijd niet te geloven dat je er blind voor was.

Als jeugdige vertaalde dit leed zich in traumagedrag en uitingen van emotionele en mentale kwetsbaarheid en ook toen werd ik diegene die maatschappelijk verantwoordelijkheid moest nemen vanuit de bril dat ik immers inmiddels al volwassen was.

Mijn gevangenschap zit ook in de blinde vlek van een samenleving, de orde van de dag en hulpverlening die niet aansluit. Ik was afhankelijk van anderen maar het is altijd mijn probleem, mijn situatie gebleven.

Nog steeds zie ik kinderen bij volwassenen aan de hand en het voelt voor mij altijd alsof ze getransporteerd worden van de ene locatie naar de andere. Het is moeilijk anderen te traceren die ook deze situaties hebben moeten overleven. Het topje van de ijsberg haalt door de ernst vaak de oppervlakte niet. Iets wat niet boven water komt, blijft ondergronds. De samenleving is nooit klaar genoeg om fenomenen als seksueel misbruik in het eigen gezin recht in de ogen te kijken. Laat staan dat de maatschappij het uitbesteden van kinderen aan derden kan verdragen. Maar het wordt georganiseerd naast je. Niks kan stoppen wat niet recht wordt aan gekeken. Uit dit onderzoek blijkt dat het om ons heen is. Ik wil dat steeds beter inzichtelijk wordt wat de omvang is en welke hulp dit vraagt. Er zijn kinderen die op dit moment georganiseerd worden uitgebuit vanuit eigen huis. Ik wil mensen vragen alert te zijn, alert dat alles kan gebeuren wat je niet wil geloven.

Lorette van der Werf.

1 Citaat uit het boek over mijn ervaringen waar ik aan werk.

Summary

Children who are sexually exploited by their parents

Introduction

This research provides a unique insight into the phenomenon of parents sexually exploiting their children, a phenomenon that has gone largely invisible. The study is based on helpline data from Chat met Fier (Chat with Fier), the online support platform for victims of violence in The Netherlands operated by specialist health care organization Fier. Fier is a national expert on issues related to violence, including sexual violence and exploitation. Centrum Kinderhandel en Mensenhandel (CKM, Centre against Child and Human Trafficking) publishes annual reports on Chat met Fier helpline statistics related to human trafficking.¹ In particular, these reports provide information on child and adolescent victims of sexual and criminal exploitation in The Netherlands. Many of these victims choose the helpline as a place of first disclosure, which means they are not yet registered as possible victims of human trafficking in official data. As such, the reports provide a valuable addition to official human trafficking data in The Netherlands.

This special report focuses specifically on victims of sexual exploitation by their parent(s). It is the first study of its kind in the Netherlands and one of the few internationally. A total of 112 victims of sexual exploitation by their parents contacted the helpline between 2019 and 2023. The study highlights victims' perspectives while acknowledging gaps in understanding the motivations of perpetrators.

The study aims to shed light on various aspects of parental sexual exploitation of children. The findings will serve as a starting point for developing a targeted approach for victims and perpetrators in collaboration with support services

¹ For example, the "Invisible Victims of Human Trafficking" report 2023 can be accessed [here](#), the 2022 report [here](#).

and law enforcement. Ultimately, the goal is to improve early identification of victims, develop tailored support plans, and enhance investigation and prosecution efforts.

Methods

The study used a mixed-methods design, analyzing Chat met Fier helpline conversations with 112 victims both qualitatively and quantitatively. Out of 1380 chats with victims of human trafficking, the chats were selected in which a child mentioned being sexually exploited by parents. These were 112 chats – 8 percent of all chat conversations with victims of human trafficking. The quantitative analysis examined victim demographics and exploitation characteristics, while the qualitative thematic analysis explored underlying processes and barriers to seeking help. Strict ethical guidelines were followed to ensure anonymity and data protection.

Results

The victims are predominantly girls (93%). Most victims (85%) were in an ongoing situation of exploitation at the time of seeking help via the chat. The exploitation often lasts over a year (77%) and for some even lasted beyond ten years (11.5%). Victims are typically very young, with an average age of 15.6 years; 20% were 12 years old or younger. Children exploited by their parents are significantly younger, and their exploitation lasts much longer compared to those exploited by others.

Modus Operandi

In 76% of cases, the perpetrator is the (step)father, while the (step)mother's role varies. In some cases, mothers were directly involved in the exploitation, such as by arranging appointments or taking the child to locations where the child was sexually exploited. In other cases, the mother was complicit through silence, failing to intervene despite knowing about the abuse, which often

happens in families experiencing domestic violence or toxic environments. This contrasts with other studies where mothers were more often identified as main perpetrators.

Financial hardship is often cited by victims as the primary driver, though deeper interviews with perpetrators are needed to understand underlying motives like power dynamics or trauma.

The study also reveals that victims are forced into sexual acts with acquaintances of the parents or strangers. Often, the child is forced into sexual acts with a parent before others are involved. The network of persons the child is sexually abused by typically expands over time, starting with acquaintances and eventually involving strangers. Exploitation typically takes place at home, though rarely in public locations or clubs, making detection harder.

The research highlights the inherent power imbalance between parents and children, which makes that coercion is always an element in this form of sexual exploitation. Many children also report being forced to comply due to threats of physical or emotional violence, isolation, or the manipulation of familial loyalty.

Family Dynamics

Affected families often face pre-existing issues like sexual abuse, neglect, poverty, addiction, or the disappearance or death of a parent. These compounding risk factors escalate into exploitation, a pattern consistent with other studies. A crucial finding is that children often do not recognize themselves as victims, seeing the exploitation as part of normal family life due to their parents' influence and authority, leading to a loyalty crisis. They are hesitant to report or recognize the exploitation, torn between their love for their parents and their unsafe reality.

Keeping the Secret

This “loyalty crisis” makes it even harder for children to seek help, especially since many of them feel ashamed or fearful of the consequences of disclosing their situation. Victims thus often keep their exploitation a secret, with 64% disclosing it for the first time during the chats on Chat met Fier. Coercion and fear of consequences – such as family separation or violence – form significant barriers for the children.

Impact on Victims

The impact of sexual exploitation is profound, with victims experiencing emotional, psychological, and physical issues, such as trauma, depression, anxiety, low self-esteem, sleep and eating disorders, self-harm and suicidal thoughts. From the data in this study we cannot conclude whether these impacts are a direct consequence of the sexual exploitation or (also) of the broader family challenges many of them face. Social challenges, including attachment issues and repeated victimization, are also common, further illustrating the lifelong consequences of these unhealthy family environments.

Challenges in Support and Detection

The study discusses the challenges in providing help to these victims. Many children are distrustful of professionals due to past negative experiences or fear of parental involvement during consultations. Many children remain unseen by organizations focusing on child rights or anti-trafficking. Only 11.6% of victims mentioned help during chats, with 7.2% taking concrete steps after contacting Chat met Fier. Schools may play a vital role in breaking the silence, as trusted figures such as teachers are often pivotal. Similarly, trusted neighbors can also play an important role in the victim's social environment. School-related issues – poor grades, absenteeism, or concentration struggles – could serve as red flags.

Conclusion

This research reveals the extreme vulnerability of children who are sexually exploited by their parents. The findings contribute to understanding this under-recognized and highly invisible form of trafficking, emphasizing the need for earlier identification, better protection for victims, and a stronger focus on holding perpetrators accountable. A crucial finding is that sexual exploitation by parents is almost always preceded by other forms of severe harm such as sexual abuse or child abuse. If this is not addressed adequately, things could get worse.

Recommendations

This leads to five recommendations, directed at responsible ministers, (youth) care and child protection authorities and professionals, the police and public prosecution service, and education professionals.

1. Ensure that every care and child protection worker dealing with child sexual abuse or other forms of child maltreatment – through their education or a training on human trafficking – has knowledge of the phenomenon of sexual exploitation, including the possibility that parents may be perpetrators of child sexual exploitation.
2. Develop a targeted signaling and protection plan for children who are sexually exploited by their parents, along with a strategy to prosecute the perpetrators.
3. Ensure that confidential counselors in schools are knowledgeable about sexual exploitation (including by parents) and are better equipped to recognize and act on signs of this issue.
4. Strengthen cooperation between vice and anti-trafficking teams of the police in cases where parents are prosecuted for child (sexual) abuse and maltreatment. Through this collaboration of expertise, it should always be checked whether sexual exploitation by parents is also involved.
5. Accelerate the implementation of announced actions in the Dutch National Action Plan “Together Against Human Trafficking” to strengthen the approach to addressing offending clients who pay to sexually abuse children.

Hoofdstuk I

Inleiding

Dit hoofdstuk belicht de wetenschappelijke literatuur over seksuele uitbuiting van kinderen door familieleden, in het bijzonder als ouders de plegers zijn. Ook wordt stilgestaan bij de schade die dit voor kinderen meebrengt in hun ontwikkeling en verdere leven. Het hoofdstuk eindigt met de doelen en onderzoeksvragen.

Zeeuwse zedenzaak

In 2020 wordt de Nederlandse samenleving opgeschrikt door de Zeeuwse Zedenzaak.² Een moeder en stiefvader worden gearresteerd – en uiteindelijk veroordeeld – voor het jarenlang seksueel misbruiken van hun twee (stief)dochters en het seksueel uitbuiten van de oudste (stief)dochter. Het misbruik begon toen het oudste slachtoffer acht jaar oud was en hield tien jaar aan. Het meisje werd onder meer gedwongen tot het verrichten van seksuele handelingen met volwassen mannen op parkeerplaatsen. Tijdens de rechtszaak zei het oudste slachtoffer dat de uitbuiting zo lang kon duren mede omdat zij dacht dat het misbruik ‘erbij hoorde’.³ Ze wist niet beter, omdat het haar ouders waren die het van haar vroegen.

I.1 Aanleiding

De Zeeuwse zaak staat niet op zichzelf. Het Centrum Kinderhandel en Mensenhandel (CKM) analyseert jaarlijks de data over mensenhandel uit de online

hulpverleningstool Chat met Fier. Sinds 2021 luidt het CKM de noodklok over de signalen uit de chats van kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit (Langerak & Van Bommel, 2021). In de veelheid aan ambities in het Actieplan Programma Samen tegen Mensenhandel⁴ lukte het niet om ruimte te creëren voor gedegen onderzoek naar deze kwetsbare groep, te meer omdat de signalen niet worden herkend in het werkveld van andere organisaties die zich bezighouden met de aanpak van mensenhandel.⁵

Met de jaarlijkse analyses van Chat met Fier brengt het CKM slachtoffers van mensenhandel in beeld die in de officiële registraties bij het Coördinatiecentrum Mensenhandel (CoMensha) en de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (hierna: Nationaal Rapporteur) grotendeels niet gezien worden. De Nationaal Rapporteur (2024) constateert al jaren dat het zicht op de aard en omvang van mensenhandel in Nederland steeds meer verslechtert. Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) schat dat er jaarlijks zo'n 5.000 slachtoffers van mensenhandel zijn in Nederland (Van Dijk, et al., 2021); een grote discrepantie met het aantal slachtoffers dat gemeld wordt. Over minderjarigen, constateert de Nationaal Rapporteur (2022; 2023; 2024), dat het aantal slachtoffers van mensenhandel dat wordt gemeld, blijft dalen. Het aantal geregistreerde minderjarigen was in 2019 nog 108, in 2022 waren het 70 minderjarigen en in 2023 is dit verder gedaald naar 52. In de analyses van Chat met Fier zijn er in die jaren 112 (2021), 83 (2022) en 90 (2023) minderjarige slachtoffers van mensenhandel gezien (Simons et al., 2024). Dit onzichtbaar blijven van de meeste minderjarigen die slachtoffer zijn van mensenhandel is zeer zorgwekkend, omdat deze kwetsbare kinderen niet de bescherming en zorg krijgen die zij nodig hebben. Binnen die context vormen Chat met Fier gesprekken een belangrijke en waardevolle aanvulling om het zicht op de onzichtbare groep slachtoffers

2 Rechtbank Zeeland West-Brabant, 14 september 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:6268, [Gevangenisstraf van 8 jaar en tbs in zedenzaak Zeeuws-Vlaanderen](#)

3 [Telegraaf](#) (16 november 2020), [Zaak Zeeuws seksmonster: kinderen dachten dat seksueel misbruik 'erbij hoorde'](#)

4 [Versterkt Actieplan programma Samen tegen mensenhandel | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

5 Brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, dd. 19 oktober 2023, Kamerstukken II 2023-2024, 28638, nr. 234

mensenhandel te vergroten en trends en ontwikkelingen te kunnen signaleren. Zo zag het CKM tussen 2019 en 2023 in de chats 112 kinderen naar voren komen die door hun eigen ouder(s) seksueel zijn uitgebuit. Voor alle vormen van mensenhandel geldt dat de daders vaak langdurig buiten beeld van hulpverleners, laat staan opsporingsautoriteiten, weten te blijven. Bij seksuele uitbuiting van

kinderen door hun ouders, geldt dit in extreme mate (Allert, 2021). Dit rapport presenteert de resultaten van een exploratief, mixed-methods onderzoek naar deze vorm van mensenhandel. Daarmee beoogt het CKM bij te dragen aan een betere signalering van en hulpverlening aan kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit en aan de vervolging van plegers.

Definities

Dit onderzoek richt zich op kinderen die door een ouderfiguur seksueel worden of werden uitgebuit. Dit is een vorm van mensenhandel.

Mensenhandel: Onder mensenhandel wordt verstaan het werven, vervoeren, overbrengen, opnemen of huisvesten van een persoon, met gebruik van dwang en met het doel die persoon uit te buiten. Mensenhandel plegen is strafbaar gesteld in artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht.⁶ Uitbuiten is het profiteren van het werk of de diensten van iemand anders. Profiteren kan bestaan uit geld of andere goederen verdienen of om immateriële winst, zoals het verhogen van status, werven en behouden van vrienden of het in een groep geaccepteerd worden. Dwang kan bestaan uit fysiek geweld gebruiken maar ook uit manipulatie, bijvoorbeeld door misbruik te maken van iemands kwetsbaarheid. Bij minderjarigen hoeft er geen sprake van dwang te zijn om van mensenhandel te spreken.

Seksuele uitbuiting door ouders: Seksuele uitbuiting van kinderen door ouders is een vorm van mensenhandel waarbij een minderjarige seksueel wordt misbruikt tegen betaling in persoon of online terwijl de ouder van

het kind daar financieel of ander voordeel van heeft. Dit onderzoek richt zich op binnenlandse seksuele uitbuiting. Dat betekent dat het slachtoffer is geworven in hetzelfde land als waar de uitbuiting plaatsvindt, in dit geval Nederland.⁷

Kinderen: In dit onderzoek bedoelen we met kinderen, minderjarige mensen die onder de zorg en verantwoordelijkheid staan of stonden van volwassenen bij wie zij wonen, in een huiselijke omgeving. Dit kunnen biologische kinderen zijn, stiefkinderen, adoptiekinderen of pleegkinderen. Dit onderzoek focust op kinderen bij wie de seksuele uitbuiting voor hun achttiende levensjaar begon.

Ouders: In dit onderzoek verstaan we onder ouders de opvoeders en verzorgers van een kind in huiselijke sfeer. Dit zijn biologische ouders, partners van ouders, stiefouders, pleegouders of adoptief ouders die ten tijde van de seksuele uitbuiting de zorg en/of verantwoordelijkheid over het slachtoffer hadden. Seksuele uitbuiting door opvoeders in residentiële instellingen is niet in dit onderzoek meegenomen.

⁶ Artikel 273f WvSr gaat over mensenhandel: (...) degene die een ander door dwang, geweld of een andere feitelijkheid of door dreiging met geweld of een andere feitelijkheid, door afpersing, fraude, misleiding dan wel door misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht, door misbruik van een kwetsbare positie of door het geven of ontvangen van betalingen of voordelen om de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap over die ander heeft, werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met het oogmerk van uitbuiting van die ander (...). Bij minderjarigen is ook al sprake van mensenhandel als de uitbuiting zonder dwang plaatsvindt (273f, lid 2 WvSr).

⁷ In sommige gevallen werd het slachtoffer zowel in Nederland als in het buitenland uitgebuit. Zij werden dan vanuit Nederland tijdelijk naar een ander land gebracht. Deze slachtoffers hebben we ook meegenomen in dit onderzoek.

1.2 Het fenomeen: ouders die hun kind seksueel uitbuiten

Er is nauwelijks onderzoek gedaan naar het fenomeen van ouders die hun eigen kind seksueel uitbuiten.⁸ Het spaarzame onderzoek dat is verricht, komt niet uit de Europese context. Soms zijn er elementen van uitbuiting te vinden in onderzoek over seksueel misbruik door ouders. Bij seksuele uitbuiting is er sprake van seksueel misbruik met een financieel, materieel of in sommige gevallen sociaal gewin. De ouder verkoopt seksueel misbruik van het kind aan anderen voor geld of materiële zaken, zoals drugs of onderdak (Reid et. al, 2015) maar het kan ook gaan om het verkrijgen van een positie of status binnen de groep waarin de ouder participeert of wil participeren. Seksuele uitbuiting is een vorm van mensenhandel.

Kinderen die seksueel worden uitgebuit door een ouder zijn gemiddeld jonger dan kinderen die door anderen worden uitgebuit (Raphael, 2019). Meestal begint de seksuele uitbuiting door een ouder met seksueel misbruik of incest binnen het gezin en worden er later anderen - binnen of buiten de familie - bij betrokken die moeten gaan betalen voor het seksuele misbruik (Albanese, 2007; Pacheco et al., 2023).

⁸ Hiervoor is gezocht in wetenschappelijke tijdschriften met de volgende zoektermen: family facilitated juvenile sex trafficking, intrafamilial child for sexual exploitation, intrafamilial child trafficking for sexual exploitation, family-involved sex trafficking of minors, parental trafficking.

Cijfers

In de Verenigde Staten zijn enkele onderzoeken verricht naar seksuele uitbuiting binnen de familie, onder wie ouders. De onderzoeken zijn niet rechtstreeks vergelijkbaar qua percentage ouders als pleger van seksuele uitbuiting omdat de onderzoekspopulaties te veel van elkaar verschillen. Het is wel duidelijk dat het om een serieus te nemen dadergroep gaat.

In het onderzoek van Sprang en Cole (2018) naar 31 slachtoffers van seksuele uitbuiting door een familielid was bij 64,5% van de 31 kinderen de moeder de pleger en bij 32,3% de vader. Bij 96,8% was het dus een ouder die het kind seksueel uitbuitte, in de andere zaken was het een ander familielid (Sprang & Cole, 2018). De gemiddelde leeftijd van de kinderen in dit onderzoek was twaalf jaar.

White en collega's (2024) onderzochten de medische dossiers van een Amerikaans traumaziekenhuis. Uit 559 verwijzingen tussen 2017 en 2021 zijn 39 mensen (36 vrouwen en drie mannen) geselecteerd van wie door hulpverleners was vastgesteld dat een familielid betrokken was bij de (seksuele of arbeids-) uitbuiting van de cliënt. Op één na waren deze mensen minderjarig toen de uitbuiting begon. Bij twee derde (66,7%) van de 39 participanten was er een ouder betrokken als pleger van de uitbuiting.

In een ander Amerikaans onderzoek naar de achtergronden van 92 meisjes in de leeftijd van 4 tot 17 jaar die seksueel uitgebuit werden, bleek bij 31% (n = 19) een familielid de dader te zijn. Bij twaalf van deze negentien (63%) meisjes was de biologische moeder de dader, bij één meisje was dat de schoonmoeder bij wie ze woonde. De leeftijd van de 19 meisjes die door een familielid seksueel waren uitgebuit, was gemiddeld lager (11,5 jaar) dan die van de kinderen die door anderen waren uitgebuit (14 jaar) (Reid et al., 2015).

Motieven

In de literatuur komen verschillende motieven voorbij die ouders kunnen hebben voor het seksueel uitbuiten van hun kinderen. Het faciliteren en financieren van een drugsverslaving van een ouderfiguur is het meest gehoorde motief van ouders die hun kind uitbuiten (Reid et al., 2015; Sprang & Cole, 2018; White et al., 2024). In het exploratieve onderzoek van Raphael (2019) kwam een breder palet aan motieven voorbij: de ouders die hun kind seksueel uitbuiten, deden dit vanwege het geld, soms simpelweg om snel geld te verdienen, maar vooral om verslavingen of schulden te financieren of uit armoede, bijvoorbeeld als betaalmiddel voor de huur of andere basale levensbehoeften. Raphael (2019) zag tevens dat deze ouders zelf ook slachtoffer waren van mensenhandel. Er was sprake van een intergenerationale overdracht van het slachtofferschap. Ook Pacheco et al. (2023) vonden financiële nood als belangrijkste motief voor de uitbuiting. Zij stelden daarnaast vast dat uitbuiting in hun sample werd voorafgegaan door seksueel misbruik van het kind door de ouder.

Alle genoemde onderzoeken hebben slachtoffers en hun dossiers als bron van informatie. De kinderen zien dat hun uitbuiters geld nodig hebben en beschouwen dat als reden voor de uitbuiting. Tegelijkertijd gaan aan de uitbuiting vaak seksueel misbruik en kindermishandeling vooraf waardoor er een normalisering van geweld en de geheimhoudingsnorm daarvan kunnen ontstaan (Davies et al. 2016). De dieperliggende motieven dáárvan verdienen een aparte studie maar liggen waarschijnlijk meer in de sfeer van de behoefte aan controle en macht bij de plegers die op hun beurt weer veroorzaakt kunnen zijn door gevoelens van onveiligheid in hun jeugd (Sullivan & Sheehan, 2016).

I.3 Modus Operandi

Met modus operandi wordt in de context van mensenhandel bedoeld op de specifieke wijze waarop de plegers te werk gaan, zoals de wijze van rekrutering of ronselen, de aard van de uitbuiting en de toepassing van dwangmiddelen. Als kinderen door hun ouders worden uitgebuit is ronselen niet of nauwelijks aan de orde omdat de kinderen al onderworpen zijn aan de macht van hun ouders.

Dwangmiddelen

Met dwangmiddelen wordt bedoeld op de wijze waarop de ouders hun kind forceren om hen seksueel uit te buiten. De dynamiek van de inherente machtsverhouding tussen ouders en kinderen kan zorgen voor een omgeving waarin ouders weinig extra dwangmiddelen hoeven in te zetten om hun kinderen uit te buiten (Pacheco et al., 2023; White et al., 2024). Om van seksuele uitbuiting te kunnen spreken hoeft er overigens bij minderjarigen geen sprake te zijn van de toepassing van dwangmiddelen, ook wel worden ze wel toegepast (Simons et al., 2024).

Fysieke en seksuele kindermishandeling zijn de meest genoemde methoden van ouders om hun kind tot de uitbuitingssituatie te dwingen (White et al., 2024). In het onderzoek van Sprang en Cole (2018) gebruikten de betrokken ouders bedreigingen, intimidatie en hun ouderlijk gezag als dwangmiddel bij de uitbuiting. Dat ouderlijk gezag een inherent dwangmiddel is van ouders die hun kind seksueel uitbuiten, maakt dat het lang niet altijd als dwangmiddel wordt ervaren of getypeerd door kinderen. Ook kinderen dwingen om drugs of alcohol te gebruiken, wordt ingezet door ouders om eventueel verzet van kinderen tegen de seksuele uitbuiting te breken of 'verdacht gedrag' te verbloemen (Pacheco et al., 2023; Raphael, 2019).

Aard en betaling van de seksuele uitbuiting

In het Amerikaanse onderzoek van Sprang en Cole (2018) was in 81% van de zaken drugs het betaalmiddel voor de seksuele uitbuiting, die plaatsvond in de prostitutie (86,3%), kinderpornografie (50%) en stripteaseclubs (18,6%) (Sprang & Cole, 2018). Zij vonden ook dat als moeders betrokken waren als pleger van de seksuele uitbuiting van hun kind, er in 65% van de gevallen sprake was van een 'minnaar' van de moeder als medepleger (Sprang & Cole, 2018). Raphael (2019) zag in bredere zin dat ouders vaak een netwerk nodig hebben om de uitbuiting

van hun kind te faciliteren: “It takes a village to enable parental pimping” (p. 24). Iets wat ook zichtbaar was in het onderzoek van Pacheco et al. (2023) waar zowel binnen als buiten de familie de seksuele uitbuiting vele facilitators kende. Deze onderzoekers beschrijven bijeenkomsten van netwerken van seksuele uitbuiters waar jongens heen werden gebracht door hun ouders onder het mom van een normaal autoritje naar het park of een camping.

In het onderzoek van Reid et al. (2015) vond de seksuele uitbuiting plaats doordat het familielid mannen thuis uitnodigde om het kind tegen betaling seksueel te misbruiken. Soms werd er gebruikt gemaakt van een andere plaats zoals een bordeel of werd het kind gedwongen tot straatprostitutie of het verlenen van een escortservice.

Misbruikt en daarna uitgebuit

Een meisje van 19 is door haar vader seksueel uitgebuit. Het is niet de eerste keer dat de dochter in aanraking komt met seksueel misbruik. Zij werd op 11-jarige leeftijd, in het huis van haar vader, misbruikt door haar stiefbroer. Hierna verbleef zij in verschillende instellingen en pleeggezinnen. Toen zij 18 jaar oud was, trok ze weer in bij haar vader en werd vervolgens seksueel uitgebuit door haar vader. Het slachtoffer was zeer kwetsbaar vanwege haar lichtverstandelijke beperking, verslavingsproblematiek en psychische en sociale problemen. Daarnaast werd zij ernstig fysiek mishandeld. Hierdoor was zij niet in staat om zich te verzetten tegen de gruwelijkheden van haar vader. De dochter geeft aan zeer tegenstrijdige gevoelens te hebben voor haar vader, aan de ene kant is zij boos op hem en aan de andere kant voelt ze zich schuldig over wat haar aangifte teweegbrengt. Dit schetst een duidelijk beeld van de loyaliteitsconflicten waar slachtoffers die worden uitgebuit door hun eigen ouders mee kampen. De vader is veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf en TBS met dwangverpleging vanwege de seksuele uitbuiting van meerdere jonge, kwetsbare vrouwen, waaronder zijn dochter.*

* Rechtbank Noord-Nederland, 2 november 2022, ECLI:NL:RBNNE:2022:4001

I.4 Pedagogisch kader: (On)gezonde gezinsverhoudingen

Rol van de ouders in de opvoeding

De dochter in de Zeeuwse zedenzaak – zie Aanleiding – dacht dat seksuele uitbuiting bij het leven van alledag hoorde. Dat verklaart waarom ouders als daders vaak buiten beeld blijven en het kenschetst het pedagogisch drama dat zich in deze situaties afspeelt. In gezonde gezinsverhoudingen bieden ouders hun kinderen veiligheid en geborgenheid. Ouders zijn sensitief; ze spelen soepel in op de behoeften van een kind, bieden structuur, stellen grenzen en zijn een goed voorbeeld voor hun kinderen. Kinderen in zo'n gezinsomgeving kunnen zich optimaal ontwikkelen (Kalverboer & Zijlstra, 2006).

Al deze voorwaarden voor een gezonde ontwikkeling komen onder druk te staan als ouders hun kind seksueel uitbuiten: kinderen komen in een onveilige situatie, ouders zijn ongevoelig voor de behoeften van hun kind, ze respecteren geen grenzen en tonen slecht voorbeeldgedrag. Dat is schadelijk voor de ontwikkeling en het verdere leven van deze kinderen. Het schendt daarmee ook de rechten van het kind, zoals één van de basisbeginselen van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) om het belang van het kind voorop te stellen bij beslissingen die genomen worden over het kind (zie Kinderrechtelijk kader). Vaak hebben mensen die hun eigen kind seksueel uitbuiten ook zelf – in hún jeugd - met vergelijkbare bedreigingen voor een gezonde ontwikkeling te maken gehad: veel plegers zijn als kind verwaarloosd en mishandeld (Reid et. al., 2015).

Normalisering van de uitbuiting

Tot in de pubertijd staan ouders zelden ter discussie. Ze zijn er, ze zijn zoals ze zijn en staan voor het goede. Gehoorzaam zijn en goedkeuring krijgen van hun ouders, staan voorop bij jonge kinderen (Bandura, 1977, Kohlberg, 1981). Ouders die kinderen seksueel misbruiken en/of uitbuiten kunnen noch fysiek, noch mentaal worden uitgesloten door hun kinderen. De ouders blijven vaak als het goede voorbeeld gelden en stellen de normen. Deze ouder-kind verhouding kan gruwelen doorstaan, ook als ouders het kind seksueel uitbuiten. De uitbuiting wordt genormaliseerd door het feit dat de dader ook de ouder is. Vaak wordt seksuele uitbuiting voorafgegaan door seksueel misbruik binnen

het gezin. Hierdoor is onvrijwillige seks al genormaliseerd voordat de uitbuiting begint (O'Brien, 2018).

Gehechtheid en loyaliteit

Het normaliseren van extreme situaties houdt - naast de hiervoor beschreven connectie met de morele ontwikkeling - ook verband met de sterke afhankelijkheid en de daaruit voortvloeiende loyaliteit van het kind jegens de ouders. Het kind is erop gericht de liefde van de ouder niet te verliezen, opdat het kind niet alleen komt te staan. Kinderen gaan hechtingsbanden aan met hun ouders, ook als deze niet veilig voor hen zijn (Bowlby, 1988).

Seksueel misbruik door ouders kan de hechting tussen ouders en kinderen ernstig verstoren (Ensink, 2020) en tot een hechtingstrauma leiden (Isobel et al., 2019). Het kan zelfs leiden tot een breder 'verraadtrauma'. Daarbij gaat het om het emotioneel 'verraad' – bijvoorbeeld door het toepassen van geweld – van iemand in de buurt van het kind die als vertrouwensfiguur fungeert of waarvan het sterk afhankelijk is (Isobel et al., 2019). Dit kan tot ver in het leven van deze kinderen doorwerken, bijvoorbeeld in het moeilijk relaties kunnen aangaan of behouden en het niet kunnen inschatten van wie betrouwbaar is en wie niet (Gobin & Freyd, 2014).

Duitsland: moeder verkoopt zoontje

In 2018 zijn een Duitse man en vrouw veroordeeld voor verkrachting, gedwongen prostitutie en de verspreiding van kindermisbruikbeelden. Het slachtoffer was het zoontje van de vrouw, die bij de uitspraak tien jaar oud was.* Het jongetje was eerder tijdelijk uit huis geplaatst en de partner van de vrouw was al eerder veroordeeld voor kindermisbruik en mocht geen contact hebben met kinderen. Toch is het jongetje weer bij het stel in huis geplaatst. Het stel misbruikte het jongetje, maakte hier filmpjes van en verspreidde deze. Daarnaast werd het jongetje aangeboden op het dark web. Tientallen mensen betaalden om het kindje seksueel te misbruiken, waarvan er zes zijn veroordeeld.**

* Frankfurter Allgemeine Zeitung (7 augustus 2018), Staufener Missbrauchsfall: Mutter und Lebensgefährtin bekommen hartes Urteil

** SWR (17 februari 2020), Der Missbrauchsfall von Staufeu - eine Chronologie - SWR Aktuell

Beschermende rol ouder bij trauma

De aanwezigheid van ouders als kinderen een traumatische gebeurtenis meemaken, heeft normaal gesproken een beschermend effect op het welzijn en de gezondheid van het kind, ook op latere leeftijd (Scheeringa & Zeanah, 2001). Kinderen van ouders die hen seksueel uitbuiten, bevinden zich daarom in een extreem kwetsbare positie. De persoon die het kind van nature moet beschermen, is tegelijkertijd de persoon die het mogelijk een trauma bezorgt door het seksueel uit te buiten.

1.5 De impact op het welzijn en de ontwikkeling van slachtoffers

Er is nauwelijks wetenschappelijk onderzoek verschenen over de specifieke gevolgen van seksuele uitbuiting door ouders. Om verwachtingen te formuleren over de impact op de gezondheid en het welzijn van deze kinderen op langere termijn, is gekeken naar wat er in zijn algemeenheid bekend is over de impact van seksuele uitbuiting op het welzijn en de ontwikkeling van slachtoffers en van seksueel misbruik door ouders.

Uit een systematische review naar de ervaringen van vrouwen die slachtoffer zijn geweest van seksuele uitbuiting blijkt dat zij vrijwel zonder uitzondering ervaringen hebben gehad met extreem fysiek en seksueel geweld. Als gevolg daarvan kampen zij met fysieke, mentale en seksuele gezondheidsklachten (Oram et al., 2012). Sprang en Cole (2018) komen tot soortgelijke ervaringen en cijfers in hun onderzoek naar 31 kinderen die slachtoffer waren van seksuele uitbuiting door een familielid. Deze kinderen hadden bijna allemaal naast de uitbuiting ook te maken gehad met ander seksueel geweld en 58% ook met fysiek geweld. Bijna de helft (48%) had geprobeerd zichzelf te doden (Sprang & Cole, 2018). Bij 80% van de kinderen in dit onderzoek werd een Post Traumatische Stress Stoornis vastgesteld (Sprang & Cole, 2018). In het onderzoek van White et al. (2024) naar slachtoffers van uitbuiting door familieleden waren depressies (12,8%) en trauma (12,8%) de meest genoemde problemen. Weglooptgedrag en alcohol- en drugsgebruik komen vaker voor bij kinderen die door een familielid seksueel zijn uitgebuit dan bij kinderen die door anderen zijn uitgebuit (Reid et al., 2015).

Onderzoek naar de lange termijn impact van seksueel misbruik van kinderen door ouders laat zien dat kinderen die dit meemaken, vaker te maken hebben met schooluitval, problemen ondervinden met het hechten aan nabije figuren, en met de emotionele zelfregulatie, depressies, angsten, slaapproblemen en andere posttraumatische stressklachten (Marchal et al., 2022).

Uit onderzoek naar de intergenerationele overdracht van vroegkinderlijke trauma's over seksueel misbruik van kinderen is bekend dat het misbruik en geweld doorloopt als het kind volwassen is en zelf ouder wordt (Isobel et al., 2019; Marshall et al., 2022). Veel ouders die hun kinderen seksueel misbruiken zijn zelf ook slachtoffer daarvan geweest (Marshall et al., 2022). Als de ouder, de initiële overlever van het trauma, het trauma niet weet 'op te lossen', zal dit onherroepelijk een rol spelen in de relatie met het kind (Isobel et al., 2019). Deze intergenerationele overdracht van een trauma leidt ertoe dat het kind ook in de toekomst gericht kan zijn op het aangaan van onveilige hechtingsbanden of problemen kan hebben door dissociatie of een verwrongen zelfbeeld (Isobel et al., 2019).

Uit het onderzoek van Reid en collega's (2015) blijkt dat de voorgeschiedenis van kinderen die door een familielid seksueel uitgebuit zijn vaker ingrijpende ervaringen omvat dan bij kinderen die door anderen seksueel worden uitgebuit. De kinderen die uitgebuit zijn door een familielid zijn vaker getuige geweest van huiselijk geweld (67% vs. 27%), vaker slachtoffer geweest van fysieke mishandeling (71% vs. 30%) en vaker verwaarloosd of verlaten (83% vs. 43%) (Reid et al., 2015).

Deze onderzoeksgegevens voeden de verwachting dat de psychische en sociale schade bij kinderen die uitgebuit worden door hun ouders langduriger en ingrijpender is dan wanneer kinderen door andere plegers worden uitgebuit (Sprang & Cole, 2018).

1.6 Risico, bescherming en veerkracht

Uit wetenschappelijk onderzoek zijn verschillende factoren bekend die bijdragen aan het risico voor een kind om seksueel uitgebuit te worden, los van de relatie

met de dader. Risicofactoren voor seksuele uitbuiting kunnen liggen op het niveau van het kind zelf, het gezin of de bredere omgeving (O'Brien, 2018). Risicofactoren en beschermende factoren beïnvloeden de weerbaarheid en veerkracht van kinderen om later ervaringen uit de uitbuitingssituatie te boven te komen (O'Brien, 2018).

Risicofactoren

De meest genoemde risicofactor voor seksuele uitbuiting van kinderen is een verleden waarin kindermishandeling door een opvoeder voorkwam (Baird & Connolly, 2023; Koegler et al., 2022; O'Brien, 2018; Reid et al., 2015, Sprang & Cole, 2018). Die mishandeling kan fysiek zijn geweest of hebben bestaan uit seksueel misbruik voordat de uitbuiting aanving (Albanese, 2007; O'Brien, 2018). Huiselijk geweld valt hier ook onder (Reid et al., 2015). Na seksueel misbruik door een opvoeder te hebben meegemaakt is de kans groot dat onvrijwillige seks door het kind wordt genormaliseerd als horend bij de omgang met volwassenen (O'Brien, 2018). Kinderen die genegeerd of anderszins verwaarloosd zijn door hun opvoeder lopen ook het risico om later seksuele uitbuiting mee te maken (O'Brien, 2018).

Betrokkenheid van kinderbeschermingsautoriteiten (O'Brien, 2018) en plaatsing in een pleeggezin (Sprang & Cole, 2018) – vanwege kindermishandeling door ouders – vormen ook risicofactoren voor seksuele uitbuiting, al is de precieze richting van deze relatie onduidelijk.

Een lage sociaaleconomische status (O'Brien, 2018) en psychische problematiek of verslaving bij de ouder (Reid, et al., 2015) worden genoemd als risicofactoren voor seksuele uitbuiting van minderjarigen door familieleden.

Specifieke risicofactoren voor kinderen die door hun familie seksueel worden uitgebuit zijn de eerdere betrokkenheid van de opvoeders bij seksueel misbruik in de familie, het veelvuldig verhuizen en buiten beeld blijven van kinderbeschermingsautoriteiten (Reid, 2015). Albanese (2007) beschrijft in een model een escalatieladder waarin seksueel misbruik door een familielid kan escaleren tot seksuele uitbuiting door dezelfde pleger of andere familieleden (Albanese, 2007). Zo'n escalatieladder vonden Pacheco et al. (2023) ook bij

volwassen mannen die als kind eerst door een ouder seksueel waren misbruikt, later seksueel werden uitgebuit door diezelfde ouder en waarbij de kring van klanten geleidelijk werd uitgebreid via familie, vrienden tot onbekenden.

Maatschappelijk klimaat als risicofactor

Onderzoek van Buller et al. (2020) richt zich op sociale normen die gepaard gaan met de seksuele uitbuiting van kinderen in sommige gemeenschappen. Hun systematische review richt zich meer op seksuele uitbuiting buiten het gezin maar tekent wel het klimaat waarin seksuele uitbuiting van kinderen eerder getolereerd lijkt te worden. De onderzoekers vinden een samenhang met de volgende sociale normen: 1) het hebben van bepaalde goederen verhoogt de status; 2) jongeren ervaren druk om seksueel actief te zijn; 3) seks wordt als ruilmiddel voor bepaalde gunsten geaccepteerd; 4) van jonge mensen wordt verwacht dat zij financieel bijdragen aan het gezinsinkomen; 5) jongeren die seksueel uitgebuit worden, worden gestigmatiseerd in de gemeenschap en 6) plegers van seksuele uitbuiting van kinderen blijven ongemoeid.

Opeenstapeling van risicofactoren

Kinderen die seksueel uitgebuit worden door hun ouders zijn bijzonder kwetsbaar voor fysieke en psychische problemen gedurende de rest van hun leven. Dat wordt veroorzaakt door de combinatie van enerzijds de extreme ervaring van seksuele uitbuiting en anderzijds dat dit gebeurt door de mensen die hen als kind zouden moeten beschermen, hun ouders. Bij een opeenstapeling van risicofactoren geldt: $1 + 1 = 3$. Als er meerdere risicofactoren aanwezig zijn in het leven, neemt de kans op het ontwikkelen van psychische problemen exponentieel toe (Rutter, 2009).

Beschermende factoren

Veel studies naar beschermende factoren komen niet verder dan het benoemen van de afwezigheid van risicofactoren, toch zijn er ook beschermende factoren te identificeren. In het onderzoek van O'Brien (2018) onder dertien mensen die als kind seksueel uitgebuit waren (niet gericht op familieleden als plegers) kwamen een warme relatie met de opvoeder, positieve vriendschappen, een hoog IQ, een 'gemakkelijk' temperament en positieve gemeenschap en wijdere omgeving als beschermende factoren naar voren (O'Brien, 2018).

Eerste veroordeling klant-misbruiker

Een kwetsbaar zestienjarig meisje is door haar moeder en een huisvriend van moeder seksueel uitgebuit.* Het slachtoffer was weggelopen uit een jeugdinstelling en verbleef tijdelijk bij de moeder en huisvriend. Hier werd zij maandenlang gedwongen om seks te hebben met mannen. Het meisje ontving slechts een klein deel van de opbrengsten. Het meisje werd afhankelijk gehouden van harddrugs en kon niet in haar eigen levensonderhoud voorzien, dit in combinatie met haar lichtverstandelijke beperking maakte haar zeer kwetsbaar. De moeder en haar vriend zijn veroordeeld voor mensenhandel.** Ook één van de mannen die als klant tegen betaling seksueel misbruik maakte van het minderjarige slachtoffer is veroordeeld.*** Het slachtoffer, dat meerdere keren aangaf geen seks te willen hebben en het uitschreeuwde van de pijn, geeft aan zich verraden te voelen en is haar vertrouwen in volwassenen volledig kwijt.****

* Rechtspraak (12 september 2024), Moeder van 16-jarig meisje veroordeeld voor mensenhandel

** Rechtbank Gelderland, 12 september 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:6320

*** CKM (25 september 2024), CKM: Moeder, partner en klant veroordeeld voor uitbuiting meisje

**** De Gelderlander (22 april 2024), Kwetsbaar meisje (16) loopt weg bij jeugdinstelling, komt bij moeder en wordt 'gedrogeerd en uitgebuit'

Positieve relaties kunnen bijdragen aan het gevoel van eigenwaarde van het kind, het leren hanteren van persoonlijke grenzen in een niet seksuele setting. Als kinderen dit op jonge leeftijd al leren van iemand uit hun persoonlijke omgeving, heeft dat een beschermend effect op de kans om slachtoffer te worden van seksuele uitbuiting, bijvoorbeeld omdat ze de 'rode vlaggen' daarvoor hebben leren herkennen (O'Brien, 2018).

Veerkracht

Veerkracht is een dynamische eigenschap die kan groeien na het meemaken van ingrijpende levensgebeurtenissen en kan profiteren van beschermende factoren, maar veerkracht is ook context- en situatieafhankelijk (O'Brien, 2018). Het hebben van persoonlijke relaties die een beschermend effect hebben, kan de weerbaarheid van het kind voor, tijdens en na de seksuele uitbuiting verhogen. Ook kan deze weerbaarheid door interpersoonlijke relaties een rol spelen bij het voorkomen dat iemand later terugvalt in het netwerk waar seksuele uitbuiting plaatsvindt (O'Brien, 2018).

Kinderrechtelijk kader

Ouders die hun kind seksueel uitbuiten, brengen hun kind ernstig in gevaar. Het is in strijd met de meest basale kinderrechten die universeel gelden en die de wereldwijde consensus reflecteren op wat kinderen nodig hebben om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen.

Dat kinderen recht hebben op een veilige thuissituatie waarin hun ontwikkeling zo goed mogelijk wordt bevorderd, is de basis van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) (art. 3, 6 en 19). De primaire verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de ouders en zij hebben recht op hulp, als het hen niet lukt om de basale ontwikkelingsvoorwaarden van het kind te waarborgen (art. 5, 18 en 27 IVRK). De overheid heeft de plicht om in te grijpen als de veilige ontwikkeling van het kind in gevaar komt (art. 9 en 19 IVRK).

De basis voor de bescherming van mensen tegen mensenhandel ligt in artikel 4 van de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (UVRM): “Niemand zal in slavernij of horigheid gehouden worden. Slavernij en slavenhandel in iedere vorm zijn verboden.” Het IVRK geeft kinderen recht op bescherming tegen seksuele uitbuiting (art. 34). Het eerste Facultatief Protocol bij het Kinderrechtenverdrag (over de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie) werkt dit recht nader uit in verplichtingen voor de Staat om daders te vervolgen en slachtoffers te beschermen.

De EU heeft in 2011 de richtlijn voor de bestrijding van Mensenhandel vastgesteld, die in 2024 is herzien en op 16 juli 2024 in werking is getreden.⁹ De richtlijn erkent kinderen in uitbuitingssituaties als bijzonder kwetsbare groep slachtoffers. Het belang van het kind moet voorop staan in de keuzes voor hulp en bescherming van minderjarige slachtoffers van mensenhandel (art. 14). Ook het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel (2005) vraagt om specifieke maatregelen om kinderen te beschermen tegen uitbuiting (art. 5).¹⁰ Voor kinderen heeft de Raad van Europa ook een apart verdrag gesloten om hen te beschermen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (2005).¹¹

9 Richtlijn (EU) 2024/1712 van het Europees parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van Richtlijn 2011/36/EU inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan.

10 Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van Mensenhandel (Warschau 1995).

11 Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (Lanzarote, 2007).

1.7 Probleemstelling en maatschappelijke relevantie

Seksuele uitbuiting van kinderen is een van de moeilijkst op te sporen vormen van kindermishandeling (O'Brien, 2018). Kinderen die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting worden vaak niet als zodanig herkend omdat betrokken professionals als ze seksueel misbruik constateren vaak daarop insteken en niet verder onderzoeken of er ook sprake is van seksuele uitbuiting (Reid et. al, 2015). Dit zorgt er ook voor dat daders lang niet altijd veroordeeld worden voor mensenhandel, terwijl die strafmaat hoger is dan voor misbruik alleen. Het is belangrijk dat ook professionals die kinderen bijstaan die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting zich realiseren dat het mogelijk is dat ouders de uitbuiting faciliteren en de winst opstrijken (Sprang & Cole, 2018).

Minderjarige slachtoffers van seksuele uitbuiting kunnen in hun ontwikkeling worden geschaad en tot in volwassenheid last houden van onder meer depressies, angsten, het wantrouwen van anderen en sociale isolatie (Sprang & Cole, 2018). Als de daders de ouders van de kinderen zijn, is de verwachting dat de impact op de gezonde ontwikkeling van de kinderen nog groter zal zijn (Sprang & Cole, 2018). Kinderen zullen dan te maken krijgen met een loyaliteitscrisis en passen hun gedrag zodanig aan dat ze in hun eigen gezin kunnen overleven (Davies et al., 2016). Dat maakt het wellicht ook moeilijker om slachtoffers tijdig te identificeren, terwijl dat van groot belang is om de praktijk te kunnen stoppen en de schade te beperken.

Voor veel vormen van kindermishandeling, lijkt in Nederland de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling goed te werken. Het maakt professionals alert op signalen en helpt hen om de juiste stappen te zetten en eventueel in te grijpen (Stolper et al., 2021). De groep kinderen die door hun ouders seksueel wordt uitgebuit komt echter niet naar voren in deze Meldcode. Mogelijk kan nader onderzoek naar dit fenomeen helpen om deze groep slachtoffers eerder te identificeren.

Dit is het eerste onderzoek in Nederland dat het fenomeen seksuele uitbuiting van kinderen door hun ouders in kaart brengt. Hiermee wordt kennis genereert die nodig is om de aard van deze vorm van mensenhandel te begrijpen en meer te leren over hoe kinderen dit beleven. Dit zou kunnen bijdragen aan een betere signalering van en hulp aan deze slachtoffers.

Naast de langdurige en ingrijpende impact die seksuele uitbuiting van kinderen door hun ouders heeft voor de kinderen, het feit dat deze slachtoffers vaak over het hoofd worden gezien door professionals en de noodzaak de plegers op te sporen en te vervolgen, heeft de overheid ook de kinderrechtelijke plicht om alle kinderen in het land te beschermen tegen deze ernstige vorm van mensenhandel.

1.8 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is om verschillende facetten van het fenomeen 'ouders die hun kinderen seksueel uitbuiten' te belichten. Met de informatie die in het onderzoek wordt vergaard kan een startpunt gecreëerd worden om samen met hulpverleners en vervolgers een specifieke aanpak voor de slachtoffers en daders van dit fenomeen te ontwikkelen. Dit onderzoek vormt de basis voor de ontwikkeling van die aanpak die in een vervolgonderzoek nader uitgewerkt gaat worden. Het onderzoek beoogt daarmee uiteindelijk bij te dragen aan het eerder signaleren van kinderen die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting door ouders, de ontwikkeling van hulpplannen voor hen en aan de opsporing en vervolging van en/of hulp aan de ouders.

1.9 Onderzoeksvragen

Centrale onderzoeksvraag

Hoe ziet seksuele uitbuiting gepleegd door ouders er in Nederland uit en welke kansen zijn er om de aanpak te versterken?

Deelvragen

1. In hoeverre zijn collega-organisaties bekend met zaken van ouders die hun kinderen seksueel uitbuiten en hoe kunnen deze zaken gekenschetst worden? (Centrum Seksueel Geweld, Het Expertisecentrum Mensenhandel- en Mensensmokkel (politie), de Kindertelefoon, Comensha, Defence for Children en de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen).

De overige deelvragen richten zich op informatie van kinderen die door een ouder seksueel zijn uitgebuit (of volwassenen die dit als kind hebben meegemaakt) en die daarover tussen 2019 en 2023 hebben verteld op de online hulptool Chat met Fier.

2. Wat zijn de kenmerken van slachtoffers (leeftijd, geslacht), plegers en klanten en van de uitbuiting (duur, dwangmiddelen)?
3. In hoeverre verschillen de kenmerken van de uitbuiting en van de kinderen die seksueel uitgebuit worden door ouders met die van kinderen die door anderen seksueel worden uitgebuit?
4. Wat zijn de risicofactoren, motieven, dwangmiddelen en modus operandi van ouders die hun kind seksueel uitbuiten en welke rol spelen vertrouwensfiguren daarbij?
5. Hoe beschrijven slachtoffers van seksuele uitbuiting door ouders de impact van de uitbuiting op hun welzijn en gezondheid?
6. Wat is er bekend over de context van het gezin en welke aanknopingspunten voor hulp zijn te identificeren?

Hoofdstuk 2

Methoden van onderzoek

Dit hoofdstuk belicht de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd.

2.1 Onderzoeksdesign

Het onderzoek is opgezet met een mixed-methods design. De data bestaan uit chats over mensenhandel, die zowel kwalitatief als kwantitatief zijn geanalyseerd met het doel kennis te ontwikkelen over het fenomeen van ouders die hun kind seksueel uitbuiten. Concrete kenmerken van de mensenhandelsituatie zijn kwantitatief geanalyseerd. De kwalitatieve analyse richtte zich meer op de procesmatige aspecten. Daarnaast is er een exploratieve rondgang gedaan onder organisaties die zich bezighouden met de rechten van en veiligheid voor kinderen of met mensenhandel over het fenomeen seksuele uitbuiting door ouders. Door deze methode-triangulatie kan een meer betrouwbaar beeld geschetst worden van het fenomeen (Flick, 2014).

2.2 Onderzoeksgroep en dataselectie

De chats over mensenhandel komen van de online hulpverlenerstool Chat met Fier. Elk jaar verschijnen bij hulp- en behandelcentrum Fier meer dan 14.000 unieke personen op de digitale hulpverleningsfunctie Chat met Fier en worden meer dan 23.000 chatgesprekken gevoerd. Deze (anonieme) gesprekken gaan met name over problemen die bezoekers ervaren op het gebied van onder meer (seksueel) geweld, uitbuiting en eerkwesties. De medewerkers van de chat zijn getrainde HBO-professionals die bij Fier werken. Ze hebben veel kennis en ervaring op het gebied van (online) hulpverlening bij misbruik, geweld en uitbuiting en gaan met het slachtoffer in gesprek. Samen met het slachtoffer proberen zij te zoeken naar hulp en ondersteuning. Daar waar mogelijk, ondersteunen zij bij het in veiligheid brengen van het slachtoffer.

Vanuit Chat met Fier worden jaarlijks de chats die volgens de chat hulpverleners over mensenhandel gaan, naar het Centrum Kinderhandel en Mensenhandel (CKM) gestuurd. Onderzoekscentrum CKM is onderdeel van Fier. Het CKM analyseert de chats over mensenhandel en publiceert daarover in het jaarlijks onderzoeksrapport Chat met Fier – onzichtbare slachtoffers mensenhandel (Simons et al., 2024). Vanaf 2019 tot en met 2023 zijn van alle chats die gaan over mensenhandel (1.380 chats), de chats geselecteerd waarin er sprake was van een ouder (of stief-, of pleegouder) die het eigen kind seksueel uitbuit. Dit waren 112 chats. De dataselectie is daarmee een doelgerichte sampling van chats, die de onderzoeksdata voor dit rapport vormen. De 112 chats zijn van unieke hulpvragers. Van tevoren zijn enkele chats van terugkerende hulpvragers gekoppeld. In totaal heeft acht procent van de slachtoffers van mensenhandel die bij Chat met Fier komen, gemeld dat zij seksueel uitgebuit worden door hun ouder(s).

2.3 Ethische aspecten

Op Chat met Fier kunnen mensen in een betrouwbare, veilige omgeving chatten, er worden geen persoonsgegevens uitgewisseld. De hulpvrager kiest zelf een pseudoniem. Als de hulpvrager toch op de persoon herleidbare gegevens deelt, anonimiseert de chathulpverlener deze voordat de chat naar de onderzoekers van het CKM wordt gestuurd. Er worden geen IP-adressen opgeslagen. De privacy-officer van Fier heeft een Data Protection Impact Assessment van de dataverzameling en -opslag als goed beoordeeld.

Bij het omgaan met data zijn de veiligheidsrichtlijnen voor onderzoekers van Fier aangehouden die zijn gebaseerd op de Gedragscode Gezondheidsonderzoek, de Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit, de Gedragscode voor Sociaal Wetenschappelijk onderzoek en de AVG.

Bij het gebruik van quotes in dit rapport is zorgvuldig rekening gehouden met het voorkomen van herleidbaarheid. De quotes zijn waar nodig aangepast om details minder specifiek te maken, zonder de betekenis en de essentie van de quote te veranderen. Zo zijn bijvoorbeeld gegevens als geslacht, leeftijd en de relatie met de pleger aangepast of weggelaten. Op deze manier wordt de privacy van slachtoffers extra gewaarborgd.

2.4 Kwantitatieve data-analyse chats

De chatgesprekken van unieke bezoekers in de periode van 2019 tot en met 2023, waarin sprake was van seksuele uitbuiting door (een) ouder(s) (N = 112), zijn gecodeerd aan de hand van een codeboek. De gecodeerde variabelen zijn leeftijd, geslacht, of slachtofferschap acuut was, de duur van de uitbuiting en first disclosure. De variabele ‘acuut slachtofferschap’ geeft aan of de chatter zich op het moment van chatten nog in de uitbuitingssituatie bevond. ‘First disclosure’ verwijst naar de vraag of het slachtoffer tijdens de chat voor het eerst over de situatie vertelde. Deze variabelen zijn in SPSS met beschrijvende statistieken geanalyseerd (Onderzoeksvraag 2).

Daarnaast zijn er analyses uitgevoerd om eventuele verschillen te achterhalen tussen seksuele uitbuiting door ouders en seksuele uitbuiting door andere plegers. Deze vergelijking is gemaakt voor de variabelen geslacht, leeftijd, duur van de uitbuiting, of slachtofferschap acuut was, en first disclosure. Voor leeftijd en duur van de uitbuiting bleken er relevante verschillen te zijn, voor de overige variabelen niet. Deze verschillen zijn vervolgens aanvullend getoetst op significantie.¹² Op basis van de literatuur is te verwachten dat kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit gemiddeld jonger zijn en dat de

12 Voor de variabele leeftijd is door middel van een onafhankelijke T-toets een vergelijking gemaakt in de gemiddelde leeftijd om te onderzoeken of er sprake was van een significant verschil. Daarnaast is met chi-kwadraattoetsen onderzocht of er significante verschillen bestonden tussen de twee groepen binnen specifieke leeftijdscategorieën. Voor de duur van de uitbuiting zijn tevens chi-kwadraattoetsen uitgevoerd per categorie om de verschillen te testen op significantie. Wanneer de verwachte frequenties te laag waren, is de significantie getest met Fisher's Exact Test.

uitbuiting gemiddeld langer duurt dan bij kinderen die door anderen worden uitgebuit omdat de kinderen vanaf hun geboorte elke dag ‘beschikbaar’ zijn voor ouders. Voor de variabele geslacht verwachten we geen significante verschillen (Onderzoeksvraag 3).

2.5 Kwalitatieve data-analyse chats

De 112 chats zijn ook kwalitatief gecodeerd in Atlas Ti. Op basis van de literatuur, zoals beschreven in de inleiding (bijvoorbeeld impact op welzijn, risico- en beschermende factoren) en de componenten van mensenhandel (bijvoorbeeld aard van de uitbuiting, motief van de ouder, dwangmiddelen), is een deductief codeboek ontwikkeld.

De chats zijn daarna een eerste keer gelezen om ook inductieve hoofdcodes toe te voegen aan het codeboek (bijvoorbeeld het leven met een geheim, belemmeringen om hulp te vragen). De onderzoekers zijn in verschillende intervisierondes tot een voorlopig codeboek gekomen. Als de onderzoekers quotes tegenkwamen die niet in het codeboek geplaatst konden worden maar wel relevant waren in de context van de onderzoeksvragen, zijn deze besproken en na overeenstemming tussen de onderzoekers aan het codeboek toegevoegd (open coderen). Zie voor een volledig overzicht het codeboek in de bijlage.

Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid en thematische analyse

Na de vaststelling van het codeboek hebben de onderzoekers ieder vijf chats gecodeerd. In een eerste ronde kwamen ze tot 60% overeenstemming. Ongeveer de helft van codes die niet hetzelfde waren toegepast, waren ‘vergeten’ door de ene of de andere onderzoeker. Dit is te wijten aan een aanvankelijke onvoldoende vertrouwdheid met het gehele codeboek.

Daar waar de onderzoekers ieder een andere code hadden gegeven, zijn de interpretatieverschillen besproken. Hierna is besloten om sommige hoofdcodes onder te brengen bij een andere hoofdcode, zodat er meer samenhang in de analyse ontstond (axiaal coderen). Zo was er aanvankelijk een hoofdcode ‘sleutelfiguren

die de situatie kunnen doorbreken' en een hoofdcode 'beschermende factoren'. Omdat hier veel overlap in bleek te zijn is de code 'sleutelfiguren' ondergebracht bij 'beschermende factoren'. Zo is ook de hoofdcode 'leven met een geheim' ondergebracht bij de hoofdcode 'belemmeringen om hulp te vragen'.

Tot slot zijn in de interviews afspraken gemaakt rondom de operationalisatie en toepassing van bepaalde codes. Zo is bijvoorbeeld als ouders geld kregen voor de seksuele diensten van hun kind, dit alleen als motief gecodeerd als er sprake was van schulden en/of armoede omdat het gewin inherent is aan de uitbuiting.

Bij een tweede ronde in het vaststellen van de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid werd een overeenstemming van 77% vastgesteld, wat als voldoende is beoordeeld (Krippendorff, 2018). Verschillen in codering zaten met name in de overlap van codes die vanuit verschillende invalshoeken naar het kind kijken. Zo kon 'ik ben het niet waard om geholpen te worden' gecodeerd worden als 'belemmeringen om hulp te vragen' en als 'impact van de ervaringen' in de vorm van een laag zelfbeeld. En de risicofactor 'armoede' kon ook tegelijk een motief van de ouder vormen om het kind seksueel uit te buiten. Besloten is in dergelijke gevallen de quote dubbel te coderen en de relatie tussen beide categorieën aan te merken als een relevant verband (selectief coderen en structureren, Boeije 2005).

Tijdens het coderen hebben de onderzoekers wekelijks overlegd om overeenstemming over de invulling en operationalisatie van de codes te behouden. Hierdoor ontstond op organische wijze een thematische analyse van de data (Braun & Clarck, 2006). (Onderzoeksvragen 4, 5 en 6).

2.6 Exploratieve rondgang bij organisaties

Aan de politie, de Raad voor de Kinderbescherming, Defence for Children, het Centrum Seksueel Geweld, Comensha, de Kindertelefoon en de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen gevraagd hoe vaak zij de afgelopen vijf jaar (2019-2023) met zaken geconfronteerd zijn geweest waarbij kinderen door hun ouder(s) seksueel werden uitgebuit. Deze informatie over signalering vormen een aanvulling op de informatie over hulpverlening uit de kwalitatieve analyse van de chats.

Hoofdstuk 3

Resultaten

Dit hoofdstuk belicht de resultaten van de kwantitatieve en kwalitatieve analyse van chatgesprekken in de periode 2019 tot en met 2023, met 112 slachtoffers van seksuele uitbuiting door ouders.¹³

3.1 Kenmerken slachtoffers

Alle hulpvragers zijn zelf slachtoffer van seksuele uitbuiting door hun ouders. Zij zijn in bijna alle gevallen meisjes (n = 100, 93%). Een klein deel van de slachtoffers betreft jongens (n = 7, 7%).¹⁴

Voor de leeftijd van slachtoffers is gekeken naar de leeftijd op het moment van chatten. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen hulpvragers die zich op het moment van chatten in de uitbuitingssituatie bevinden en hulpvragers bij wie die situatie in het verleden plaatsvond. Bij de acute slachtoffers (n = 84) is het jongste slachtoffer 9 jaar oud en de gemiddelde leeftijd 15,6 jaar. De acute slachtoffers zijn vaak erg jong, 83% is minderjarig en 20% is 12 jaar of jonger (Figuur 1).

Uitbuitingssituatie

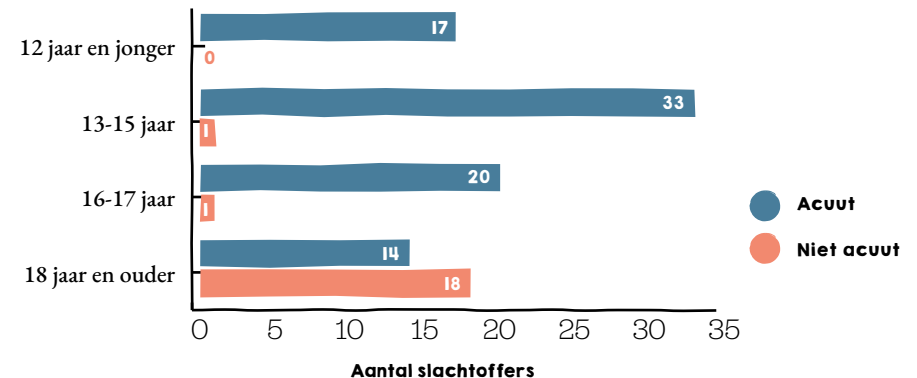
Uit de chats (n = 106) blijkt dat het merendeel van de slachtoffers zich op het moment van chatten nog in de uitbuitingssituatie bevindt en daarmee acuut onveilig is (n = 90, 85%). De overige slachtoffers bevinden zich op het moment van chatten niet meer in de uitbuitingssituatie. Zij zijn vaak al meerdere jaren uit de situatie maar in enkele gevallen korter dan een jaar.

Veel slachtoffers worden jarenlang uitgebuit. De uitbuiting duurt of duurde bij 77% van de slachtoffers één jaar of langer en bij 11,5% meer dan tien jaar (Figuur 2).

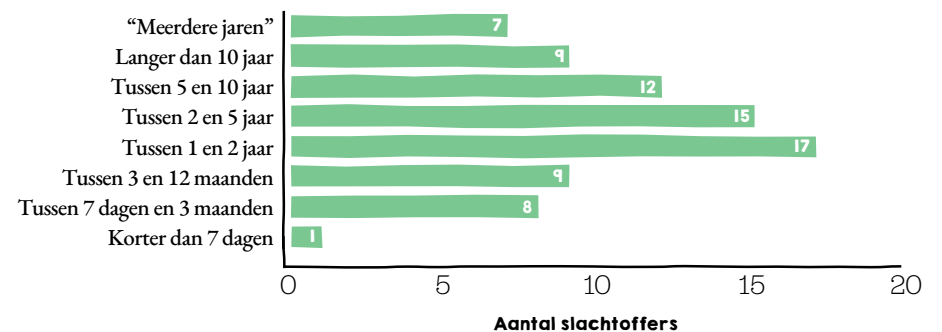
13 Als gesproken wordt over ouders kan het om één of beide ouders gaan.

14 Alleen als het kenmerk bekend is, is het resultaat meegenomen. Daarom is het aantal respondenten meestal kleiner dan 112, het totaal aantal slachtoffers.

Figuur 1. Leeftijdscategorieën slachtoffers (n = 104)

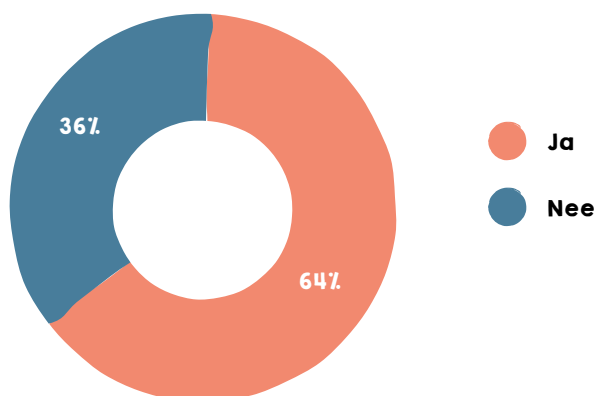

Figuur 2. Duur uitbuitingssituatie (n = 78)

Veel slachtoffers praten op de chat voor het eerst over de uitbuitingssituatie; er is sprake van first disclosure (n = 50, 64%) (Figuur 3). Van hen bevindt 92% (n = 46) zich op het moment van chatten in een acuut onveilige situatie. Slachtoffers die buiten de chat al eerder over hun situatie hebben gesproken (n = 28, 36%), bevinden zich in de helft van de gevallen niet meer in de uitbuitingssituatie. Zij noemen hierbij vooral first disclosure naar hulpverlening.

Figuur 3. First disclosure op de chat (n = 78)

Verschillen door ouders uitgebuit en door anderen uitgebuit

Er is een vergelijking gemaakt tussen slachtoffers die door ouders seksueel worden uitgebuit en slachtoffers die door een ander seksueel worden uitgebuit. Voor geslacht, first disclosure en acuut slachtofferschap zijn er geen opvallende verschillen. Voor de leeftijd van slachtoffers en de duur van de uitbuiting zijn er wel significante verschillen (Tabel 1 en 2).

Voor leeftijd is gekeken naar de leeftijd van slachtoffers die zich op het moment van chatten in de uitbuitingssituatie bevinden. Slachtoffers die door ouders worden uitgebuit zijn gemiddeld jonger (15,6 jaar) dan slachtoffers die door

een ander worden uitgebuit (17,9 jaar). Dit verschil is statistisch significant, wat betekent dat het niet op toeval berust.¹⁵ Ook als gekeken wordt naar leeftijdscategorieën zijn er significante verschillen (Tabel 1). Zo zijn slachtoffers die door ouders worden uitgebuit vaker 12 jaar of jonger (20,2%) vergeleken met slachtoffers die door iemand anders worden uitgebuit (1,2%). Voor de hogere leeftijdscategorieën is dit significante verschil andersom. Zo zijn slachtoffers die door een ander worden uitgebuit vaker 18 jaar of ouder (37,5%) dan slachtoffers die door ouders worden uitgebuit (16,7%).

Tabel 1. Vergelijking leeftijd slachtoffers

Leeftijd	Pleger is ouder (n = 84)	Pleger is een ander (n = 507)
12 jaar of jonger	20,2%***	1,2%
13 tot 15 jaar	39,3%***	22,7%
16 tot 17 jaar	23,8%	38,7%**
18 jaar of ouder	16,7%	37,5%***
	100%	100%

Noot. * = significant (p < 0.05), ** zeer significant (p ≤ 0.01), *** zeer sterk significant (p ≤ 0.001).

Slachtoffers die door ouders worden uitgebuit, bevinden zich significant langer in de uitbuitingssituatie. Bij hen duurt de uitbuiting vaker 5 tot 10 jaar (15,4%) dan bij slachtoffers die door een ander worden uitgebuit (4,9%). Ook duurt bij slachtoffers die door ouders worden uitgebuit de uitbuiting vaker 10 jaar of langer (11,5%), iets wat bij slachtoffers die door een ander worden uitgebuit nauwelijks voorkomt (0,5%). Slachtoffers die door een ander worden uitgebuit lijken zich vaak korter in de uitbuitingssituatie te bevinden (Tabel 2).

¹⁵ t(589) = 4,27; p < 0.001.

Tabel 2. Vergelijking duur uitbuitingssituatie

Duur uitbuiting	Pleger is ouder (n = 104)	Pleger is een ander (n = 589)
Korter dan 7 dagen	1,3%	8%*
Korter dan 3 maanden	10,3%	13,4%
3 tot 12 maanden	11,5%	30%***
1 tot 2 jaar	21,8%	27,2%
2 tot 5 jaar	19,2%	12,2%
5 tot 10 jaar	15,4%***	4,9%
10 jaar of langer	11,5%***	0,5%
“Meerdere jaren”	9%	3,8%
	100%	100%

Noot. * = significant ($p < 0.05$), ** zeer significant ($p \leq 0.01$), *** zeer sterk significant ($p \leq 0.001$).

3.2 Modus Operandi

Deze paragraaf beschrijft hoe ouders die hun kind uitbuiten te werk gaan, zoals hoe en waar dit zich afspeelt en de dwangmiddelen die plegers hanteren om hun kind te forceren tot seksuele diensten.

Locatie uitbuiting

Veel slachtoffers beschrijven dat de uitbuiting thuis plaatsvindt. Klanten komen naar het huis waar het kind woont en het kind wordt daar vervolgens gedwongen tot seksuele handelingen met deze persoon. Dit gebeurt bijvoorbeeld in de eigen kamer van het kind. Maar ook op andere plekken worden kinderen uitgebuit door hun ouders. Kinderen geven bijvoorbeeld aan ergens naartoe meegenomen te worden of bij klanten thuis te worden gebracht:

Mijn vader heeft geen goede soort vrienden en sinds mijn [leeftijd slachtoffer] gebeuren er al dingen die niet oké zijn en moet ik soms op vreemde plekken blijven in een kamer waar klanten komen.

Enkele slachtoffers omschrijven in het buitenland te worden uitgebuit, waarbij zowel landen binnen als buiten Europa worden benoemd. Ze worden meegenomen naar verschillende landen om daar gedwongen seks te hebben met klanten. Hierbij gaat het vaak om meerdere landen waar het kind mee naartoe wordt genomen en slachtoffers die naar verschillende plekken worden verplaatst:

Slachtoffer: *Nog steeds in [buitenland] maar wel op een andere plek.*
Chathulpverlener: *dus je bent verplaatst?*
Slachtoffer: *ja.*

Buiten de offline locaties benoemt een deel van de slachtoffers ook een online element bij de uitbuiting. Het slachtoffer wordt bijvoorbeeld gefilmd of gefotografeerd, er wordt een seksadvertentie online geplaatst, of het slachtoffer moet seksuele handelingen verrichten voor de webcam:

Dat was met de webcam, en dan moest ik doen wat ze in de chat zeiden.

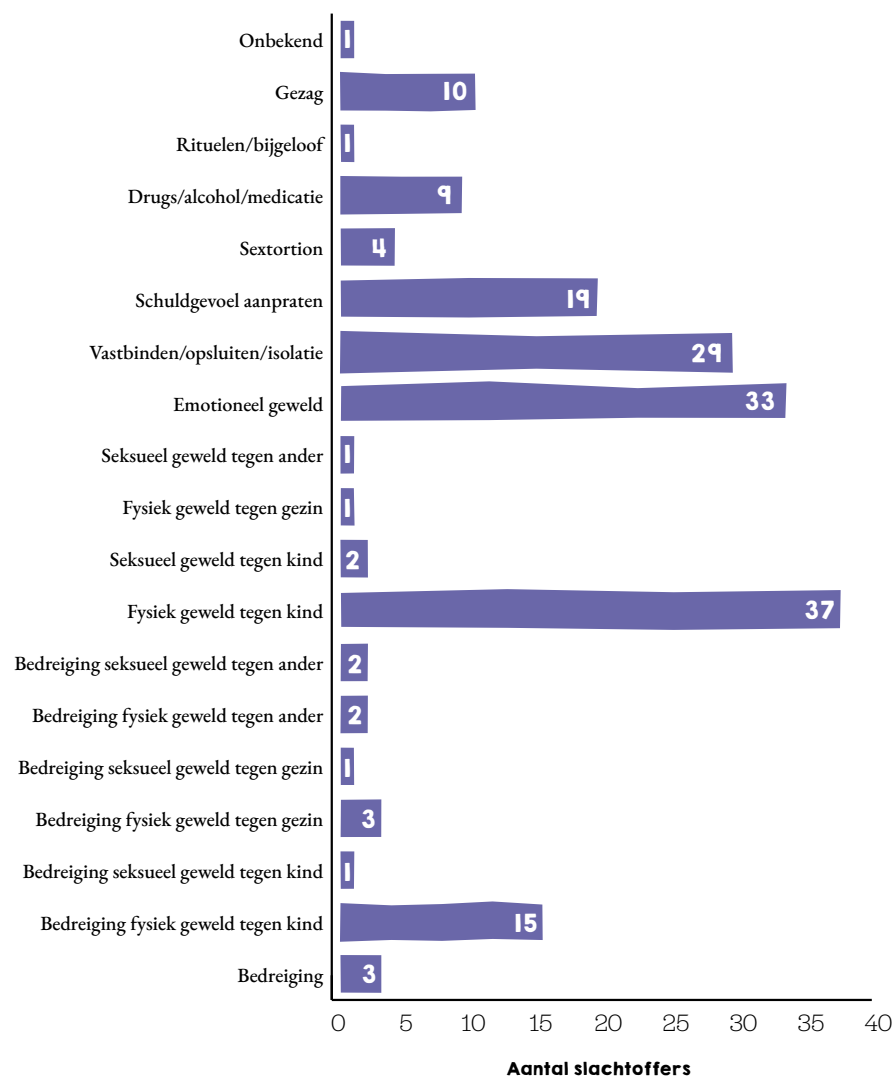
Enkele slachtoffers beschrijven als escort te moeten werken, waarbij ze bijvoorbeeld op date moeten met vrienden van de ouder(s):

Toen kwam hij met een idee om zijn vrienden op date te sturen met mij voor een bedrag.

Dwangmiddelen

In de meerderheid van de chatgesprekken ($n = 67$, 60%) komen één of meerdere dwangmiddelen naar voren, waarmee de ouders het kind dwingen tot seksuele diensten. Vaak heeft één slachtoffer te maken met meerdere dwangmiddelen (Figuur 4).

Figuur 4. Dwangmiddelen (n = 67)

Het dwangmiddel dat het meest naar voren komt, is (dreigen met) fysiek geweld richting het kind. Kinderen beschrijven bijvoorbeeld te worden geslagen als ze niet mee willen werken of als ze tijdens de seksuele handelingen iets doen wat volgens de ouder niet goed is:

■ *En als ik het niet wil dan word ik geslagen.*

Bij bedreigingen met geweld beschrijven slachtoffers bijvoorbeeld dat er geweld gaat plaatsvinden als het kind niet meewerkt of iets vertelt. Ouders dreigen bijvoorbeeld met fysiek geweld, dreigen met een mes of dreigen zelfs het slachtoffer te doden.

Naast fysiek geweld wordt emotioneel geweld door ouders veel gebruikt als dwangmiddel. Hierbij wordt de ouder boos, scheldt de ouder het kind uit, of speelt de ouder in op de emoties van het kind. Ze doen bijvoorbeeld een beroep op de loyaliteit van het kind naar de ouder. Ook wordt emotioneel geweld gebruikt richting andere gezinsleden, zoals een broer/zus of de andere ouder. Verder komt naar voren dat ouders de 'liefde' die zij voor het kind hebben, gebruiken als emotioneel dwangmiddel.

■ *Toen ben ik eigenlijk alles gaan doen zodat zij minder boos was, dan hoefde papa niet meer verdrietig te zijn, hoefde mijn zusje niet te huilen en als ik deed wat zij vroeg dan hielp ik haar daar heel erg mee. Dan was zij ook minder verdrietig, allemaal door mij omdat ik dat zo goed kon zei zij dan legde ze uit dat alleen ik haar nog kon troosten en dat ik daardoor kon zorgen dat we als gezinnetje bij elkaar bleven en iedereen gelukkig was.*

Een vorm van emotioneel geweld die veel terugkomt in de chatgesprekken is dat de ouder het kind een schuldgevoel aanpraat, door bijvoorbeeld het kind verantwoordelijk te stellen voor het feit dat er niet voldoende geld is als het kind niet meewerkt met de uitbuiting.

■ *Als ik dat vraag [of het kan stoppen] dan wordt ze boos en zegt ze dat het mijn schuld is als er geen eten is en dat ik dan alles verpest.*

Ouders proberen ook regelmatig de kinderen te isoleren, bijvoorbeeld door ze op te sluiten of – soms zelfs een hele nacht – vast te binden. Isolatie is ook zichtbaar door het kind te verbieden naar school of naar buiten te gaan:

■ *Ik mag van hun [ouders] niet naar school maar ik probeer elke dag gewoon naar school te gaan.*

Vanwege de ouder-kindrelatie is er al sprake van een machtsverhouding. Dit gezag, dat al van nature aanwezig is, wordt door ouders op een schadelijke manier misbruikt om zo het kind te laten gehoorzamen:

■ *Alleen op een gegeven moment begon hij te zeggen dat ik zijn dochter was, dus hij mocht doen met mij wat hij wilde.*

Het gedwongen gebruik van drugs, medicatie of alcohol komt ook in verschillende chatgesprekken als dwangmiddel naar voren. Dit wordt bijvoorbeeld ingezet om het kind rustig te houden.

■ *Ik kreeg een roesje en dat was vroeger ook zodat het filmpje mooier werd.*

Andere dwangmiddelen die voorbij komen zijn (bedreigingen met) seksueel geweld richting het kind of richting een ander, (bedreigingen met) fysiek geweld richting een ander, sextortion en het toepassen van bepaalde rituelen.

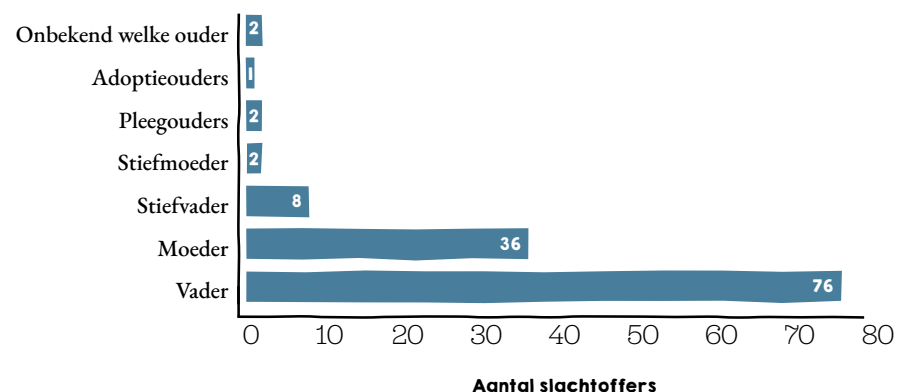
3.3 Plegers en klanten

Deze paragraaf beschrijft wat slachtoffers vertellen over de pleger(s) van de uitbuiting, sleutelfiguren die een faciliterende rol hebben bij de uitbuiting, het motief van de pleger, en de relatie met klanten.

Pleger

In het overgrote deel is de vader de (hoofd)uitbuiters. In andere gevallen gaat het om de moeder, een stiefouder, pleeg- of adoptieouders. In veel chatgesprekken komen combinaties van plegers, bijvoorbeeld zowel een moeder als een vader voor (Figuur 5).

Figuur 5. Pleger (n = 110)

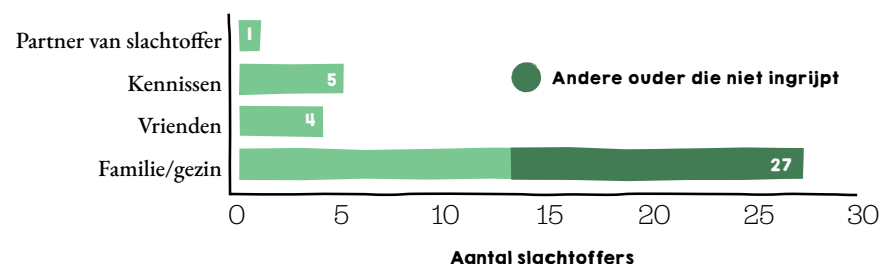

Sleutelfiguren

Ouders gebruiken vaak een netwerk om de uitbuiting van hun kind te faciliteren, bijvoorbeeld door het regelen van locaties en afspraken met klanten. Facilitators, hier sleutelfiguren genoemd, kunnen zowel binnen als buiten de familie een rol spelen. In ongeveer een derde van de chatgesprekken hebben naast de ouder als pleger andere personen een sleutelrol in het faciliteren van de uitbuiting. Hierbij gaat het om een samenwerking tussen derden en de ouders om het kind uit te buiten, bijvoorbeeld om zo het slachtoffer onder controle te houden. Deze sleutelfiguren zijn bijvoorbeeld personen uit de familie, vrienden, kennissen of de partner van het slachtoffer (Figuur 6), waarbij personen uit de familie duidelijk het vaakst naar voren komen als sleutelfiguren. Binnen die categorie is ‘de andere ouder’ een opvallende groep, meestal gaat het dan om de vader als hoofdpleger en de moeder als de andere ouder die niet ingrijpt (Figuur 6). Uit deze chats blijkt dat de moeder geen actieve rol heeft, maar wel van de uitbuiting weet en niet ingrijpt:

■ *Ze heeft het wel eens gezien. Ze deed alsof het heel normaal was en liep weg.*

Figuur 6. Sleutelfiguren die de uitbuiting faciliteren (n = 33)

Motief

De reden dat ouders hun kinderen uitbuiten komt in een deel van de chatgesprekken naar voren. Dit zijn alleen zaken die door de slachtoffers worden genoemd en waar zij zicht op hebben. Mogelijk blijven veel motieven buiten beeld. Het motief dat het vaakst naar voren komt, is financiële nood. Geldelijk gewin is bijna altijd een inherent onderdeel van seksuele uitbuiting en dit komt dan ook in heel veel chatgesprekken terug. In een aantal gesprekken wordt duidelijk dat er sprake is van armoede of schulden die aangevoerd worden als reden voor de uitbuiting. Ook worden de opbrengsten van de uitbuiting gebruikt voor een verslaving. De betaling is iets wat kinderen concreet zien en zij krijgen van hun ouders ook te horen dat er geld nodig is. Wat de dieperliggende motieven zijn die maken dat ouders tot de uitbuiting over gaan, is met deze chatgegevens niet te achterhalen.

■ *Mijn moeder is haar baan kwijtgeraakt, en ze heeft niet genoeg geld denk ik want ze krijgt geld van die mannen.*

In enkele andere chats komt drugs als motief naar voren, waarbij de ouder drugs krijgt van de klant in ruil voor de uitbuiting van het kind om te voorzien in een verslaving.

■ *En nu als mijn vader drugs nodig heeft moet ik met hem [dealer] afspreken.*

Relatie met klanten

De klanten die betalen voor het seksueel misbruik van het kind worden in ongeveer de helft van de chatgesprekken benoemd (49%). Hierbij gaat het vaak om bekenden. In de meeste gevallen zijn dit vrienden van de ouders, al is het mogelijk dat ouders die typering gebruiken om het kind gerust te stellen. Enkele keren wordt familie benoemd, waarbij het bijvoorbeeld gaat om een oom als klant. Tot slot worden kennissen genoemd, bijvoorbeeld een huisbaas, drugsdealers of een sportclub.

■ *Mijn vader verkocht mij steeds aan vrienden van hem.*

Een aanzienlijk deel beschrijft de klanten als onbekenden met wie zij in de meeste gevallen fysiek seks moeten hebben en in een enkel geval online.

■ *Ik ken ze niet, zijn allemaal vreemde mannen.*

In veel situaties zijn er meerdere klanten in verschillende categorieën. Sommige chatgesprekken laten heel duidelijk zien dat de klantenkring zich steeds verder uitbreidt. Er is dan sprake van een escalatieladder waarbij een kind door de ouder eerst seksueel wordt misbruikt, en later door die ouder seksueel uitgebuit waarbij de klantenkring zich uitbreidt naar vrienden, familie, en soms ook onbekenden:

■ *Vreemde mensen voor geld (ik moet met hen seks hebben) voor dat jaar waren het zichzelf en zijn vrienden.*

■ *Eerst was het alleen mijn oom, toen mijn oom en vader beide, toen was er ook wel eens een ander persoon bij (geen idee wie).*

3.4 Opvoeding en omgeving

In chatgesprekken komt veel informatie naar voren over de opvoeding en omgeving van het slachtoffer. Deze paragraaf gaat in op de gezinssituatie, risicofactoren en beschermende factoren die een rol spelen in het leven van het slachtoffer.

Gezinssituatie

In het fenomeen van ouders die hun kinderen seksueel uitbuiten is het van belang om te kijken naar de gezinssituatie, omdat de uitbuiting zich hierbinnen afspeelt. De machtsverhouding die inherent aanwezig is in de ouder-kind relatie speelt een rol in de dwangmiddelen die ouders kunnen gebruiken om hun kind tot de seksuele handelingen te forceren. Kinderen voelen daarnaast vaak ook de drang om loyaal te zijn naar hun ouders en hen te gehoorzamen.

Ik weet nog dat het me heel erg in de war maakte want aan de ene kant deed hij heel erg lief en aan de andere kant deed hij me bizar veel pijn.

Ouders hebben in de opvoeding een voorbeeldfunctie voor kinderen, en het feit dat de ouder de pleger is, zorgt ervoor dat de uitbuiting, en het misbruik wat hier in veel gevallen aan vooraf gaat, worden genormaliseerd. Uit de chatgesprekken blijkt dat binnen de opvoeding vaak nog extra aspecten spelen die misbruik en/of uitbuiting normaliseren. Voorbeelden zijn ouders die zelf in de prostitutie werken, een omgeving waarin misbruik en/of uitbuiting voorkomen, of dingen die ouders zeggen om de uitbuiting te normaliseren. Hierdoor wordt in een deel van de chatgesprekken duidelijk dat kinderen de situatie zelf ook als normaal gaan zien.

Oké ik heb al een jaar geleden of iets het verteld dat mijn vader en ik een speciale band hebben vanaf dat ik 12 was begon hij met zoenen leren en toen vond ik het fijn als we het deden maar voelde me heel raar erna en op school. En toen langzamerhand begon ik het steeds normaler te vinden en fijner en wou steeds meer en hij ook met mij.

Verder blijkt in een klein deel van de chatgesprekken (n = 10, 9%) dat er ook een broertje of zusje slachtoffer is van uitbuiting door de ouder.

In de verhoudingen binnen het gezin valt op dat enkele slachtoffers benoemen de rol van een ouder (deels) op zich te nemen door bijvoorbeeld dingen in het huishouden te (moeten) doen of voor een broertje of zusje te (moeten) zorgen:

Mijn vader moest ook niets van mijn zusje hebben en kon heel agressief naar haar zijn. Mijn moeder was veel weg dus ik nam al snel de zorg over mijn zusje over. Hoe minder zij huilde als mama weg was, hoe minder boos papa werd. Daarmee zorgde ik er echt voor dat er een heleboel bespaard bleef.

Risicofactoren

In het overgrote deel van de chatgesprekken (82%) komen één of meerdere risicofactoren naar voren. Hierbij gaat het om schadelijke aspecten in de opvoeding en gezinsrelaties, die het kind extra kwetsbaar kunnen maken om seksuele uitbuiting door ouders mee te maken.

Uit een aanzienlijk deel van de chatgesprekken blijkt dat er binnen het gezin sprake is van armoede, bijvoorbeeld door werkloosheid en/of schuldenproblematiek van de ouder. In veel gevallen gaat dit gepaard met verslavingsproblematiek bij de ouder:

Ik woon samen met m'n moeder en ze werkt veel bij [werkplek] maar m'n [moeder] drinkt ook veel dus het geld gaat snel op.

Een grote groep slachtoffers heeft al voor de uitbuiting te maken met seksueel misbruik en/of kindermishandeling of verwaarlozing. Dit vindt in enkele gevallen buiten het gezin plaats, maar meestal binnen de gezinssituatie waarin de uitbuiting plaatsvindt. Dit betekent dat dus niet alleen geweld en misbruik tijdens de uitbuiting worden gebruikt als dwangmiddel, maar dat dit hiervoor ook al een rol speelde.

Mijn eerste herinnering aan mijn vader is dat hij me misbruikte.

Een substantieel deel van de slachtoffers heeft te maken gehad met ingrijpende levensgebeurtenissen, zoals een scheiding, ziekte binnen het gezin, of het overlijden van een ouder:

■ *Ik had een moeder die heeft toen ik klein was zelfmoord gepleegd.*

Ruim een derde van de slachtoffers (36%) beschrijft met één ouder te leven, waarbij in ongeveer de helft van de gevallen de andere ouder nog leeft maar uit beeld is, en in de andere helft de andere ouder overleden is. Opvallend is dat in gezinnen waar een ouder is overleden of uit beeld is, de uitbuiting vaak hierna is begonnen. Het betreft meestal een moeder die overleden is, waarna de vader het kind uitbuit. Deze kinderen beschrijven de thuissituatie vóór het overlijden van de moeder als beter, of zelfs goed.

In chatgesprekken komen verschillende onderwerpen naar voren over de relaties binnen het gezin. Meerdere slachtoffers beschrijven die relaties negatief, dit kan zijn tussen het kind en de pleger, maar het kan ook gaan om ruzies tussen andere gezinsleden:

■ *Er was vaak ruzie. Ik heb nooit echt een hele fijne tijd gehad thuis.*

In een deel van de chatgesprekken wordt duidelijk dat het kind geen sociaal netwerk heeft en niemand heeft die hij/zij vertrouwt.

Andere risicofactoren die enkele keren naar voren zijn gekomen in chatgesprekken zijn van huis weglopen, seksueel misbruik van de ouder, psychische problemen bij de ouder of het kind en uithuisplaatsing.

Van kwaad tot erger

Veel van de besproken risicofactoren lijken een rol te spelen bij de uitbuiting en aan de uitbuitingssituatie gaat dus vaak al veel vooraf in de opvoeding en omgeving van het kind. Er is meestal sprake van een opeenstapeling van risicofactoren. Kinderen zijn hiermee extra kwetsbaar en situaties lijken zich op die manier van kwaad tot erger te ontwikkelen. Sommige hulpvragers geven ook aan hoe de situatie van uitbuiting geleidelijk is ontstaan:

■ *Hij [vader] deed dat eerst bij mij dan vroeg een vriend dat ook en papa zei dat hij daarvoor moest betalen en sindsdien is dat blijven gebeuren.*

Beschermende factoren

Ongeveer de helft van de slachtoffers benoemt aspecten in hun leven waarvan uit onderzoek bekend is dat die die een beschermende werking kunnen hebben. Feitelijk hebben deze factoren in het leven van deze kinderen dus niet geholpen om de uitbuiting te voorkomen, maar het zijn lichtpuntjes waar misschien hulp op kan inspelen. Hierbij gaat het ten eerste om plekken of activiteiten die het kind als positief ervaart, zoals een band met (huis)dieren, het doen van een sport, werk of opleiding/school.

■ *En misschien iets heel stoms maar ik heb vandaag een hond uitgelaten en dat vond ik ook fijn.*

Ook worden positieve relaties met anderen beschreven. Dit kan een relatie zijn die tijdens de uitbuitingssituatie aanwezig is, maar ook een relatie van daarvoor of daarna. Dit varieert van goed contact tot personen met wie het slachtoffer een diepe vertrouwensband heeft of personen die zich zorgen maken om het kind. Deze positieve relaties betreffen professionals, zoals hulpverleners of iemand op school, vrienden of familieleden. Belangrijk om op te merken is dat een positieve relatie binnen de familie in ongeveer de helft van de gevallen een positieve relatie is tussen het kind en de ouderdader. Vrijwel altijd is dit een positieve relatie met de ouderdader voordat de uitbuiting begon die nu is veranderd, en in enkele gevallen gaat het om een positieve relatie tijdens de uitbuiting.

■ *Ik ben gewoon ook boos op mijn vader ik had altijd een goeie band met hem en toen deed hij dit opeens.*

Andere positieve relaties die slachtoffers beschrijven zijn met iemand in de buurt, een partner of iemand binnen de kerk.

3.5 Groot geheim

Een aspect dat in de chatgesprekken duidelijk naar voren komt, is het feit dat de situatie voor kinderen een groot geheim is. In vrijwel alle chatgesprekken komen redenen naar voren die wijzen op een belemmering om hulp te vragen of een ander aspect wat maakt dat kinderen geïsoleerd zijn met hun geheim.

Belemmeringen bij het vertellen over de situatie

Veel kinderen die seksueel worden uitgebuit door hun ouders ervaren drempels om anderen in vertrouwen te nemen. Dit gaat bijvoorbeeld over angst voor de gevolgen hiervan of moeilijkheden die worden ervaren bij het vertellen over de situatie. Vaak vrezen slachtoffers voor gevaar, zoals de angst dat de ouder erachter komt als het kind over de situatie praat en de gevolgen die dit kan hebben:

Ik ben bang dat mijn moeder erachter komt en het alleen maar erger wordt.

Het vrezen van geweld komt in een deel van de chats terug. Hierbij is een kind bijvoorbeeld bang dat een ouder geweld gaat gebruiken als het geheim onthuld wordt. Deze angst is soms gebaseerd op een verwachting maar soms ook op een daadwerkelijke dreiging van de ouder om geweld te gaan gebruiken.

Dit keer deed ik echt mijn best om nee te zeggen en weg te lopen maar ik ben 10 en zij iets van 30 ik kan niet winnen.

Een ander gevolg waar een deel van de slachtoffers bang voor is, is het verliezen van familie. De angst die hierbij bestaat is bijvoorbeeld de angst om uit huis te worden geplaatst. Hier komt ook de loyaliteit naar ouders naar voren, omdat het in sommige gevallen ook gaat om de angst om de ouderdader niet meer te zien:

Maar mevrouw ik wil eigenlijk niet weg van m'n vader.

Daarnaast benoemen veel slachtoffers op de chat voor het eerst over de situatie te praten en/of niemand te hebben in hun omgeving om mee te praten. Heel veel kinderen geven aan dat het fout voelt om over de situatie te praten, met

name omdat dit niet mag van de ouderdader. Andere redenen die slachtoffers noemen om niet over de situatie te praten, zijn dat ze het moeilijk vinden om het te benoemen of uit te leggen, er niet over durven te praten, of anderen niet willen belasten.

Ik wil het niet, juist omdat ze het zo erg voor me zullen vinden.

Bang voor reacties

Een andere veelvoorkomende belemmering om over de situatie te praten, is de angst voor de reacties van anderen. De reden die hierbij het meeste naar voren komt is de angst om niet geloofd of begrepen te worden. In enkele gevallen gaat het niet alleen om een angst, maar heeft het slachtoffer eerder daadwerkelijk ervaren niet te worden geloofd.

Aangezien niemand het tot nu toe geloofd of in ieder geval mij dat gevoel heeft gegeven.

Ook de angst voor negatieve reacties komt veel terug, waarbij het met name gaat om de angst om raar gevonden te worden, de angst voor een oordeel van anderen of een meer algemene angst voor de reacties.

Je [chathulpverlener] oordeelt niet, dat is waar ik altijd heel erg bang voor ben.

Een kleiner deel van de slachtoffers benoemt bang te zijn dat anderen hem/haar vies zullen vinden of de angst om in de steek gelaten te worden:

Vind je mij nu een smerig kind? Mag je vinden.

Fysieke belemmeringen

Een klein deel van de slachtoffers ervaart een fysieke belemmering om hulp te vragen, namelijk opgesloten zijn en/of geen toegang hebben tot een telefoon of laptop:

Chathulpverlener: *Toen je in dat huis werd opgesloten. Wat moest je daar doen?*

Slachtoffer: *Hij wilde me vooral uit het zicht houden.*

Geen toegang tot een telefoon of laptop kan bestaan uit het daadwerkelijk geen telefoon of laptop ter beschikking hebben, of bepaalde maatregelen van de ouder waardoor het slachtoffer geen hulp via deze middelen kan vragen:

Ik was gebeld door m'n vader en toen dacht ik als hij me nog een keer belt dat ik het dan allemaal ging vertellen maar zij [pleger] was er achter gekomen en toen moest ik m'n nummer veranderen van haar.

Schaamte, schuld en relativeren

Een ander aspect dat bijdraagt aan het geheime karakter van de situatie voor het kind, is het ervaren van schaamte of het gevoel dat het de eigen schuld is van het slachtoffer. Ongeveer de helft van de slachtoffers ervaart dit, waarbij bijvoorbeeld wordt gezegd:

En ik deed niks. Waarom ben ik niet gevlucht, waarom niet geschreeuwd om hulp, waarom gewoon niet weggebleven? Zo dom en stom. Mijn eigen schuld.

Een deel van de slachtoffers relativeert de ernst van de situatie of hoopt dat het vanzelf stopt:

Maar zijn deze dingen groot genoeg? Of hou ik mezelf alleen in de slachtofferrol?

Ook hier komt opnieuw loyaliteit naar voren in chatgesprekken. In een deel van de chats blijkt dat schuldgevoelens en/of loyaliteit naar gezinsleden, vaak de ouder, een belemmering vormen voor het zoeken van hulp. Dit gaat in enkele gevallen niet om de ouderdader, maar om bijvoorbeeld schuldgevoelens naar een broertje of zusje als het slachtoffer uit huis zou worden geplaatst:

Behalve dat dan [als het slachtoffer uit huis zou worden geplaatst] mijn broertje wel blijft.

Maar in de meeste gevallen gaat het om loyaliteit naar de ouderdader:

Chathulpverlener: *wat is voor jou een reden dat je toch wel zou kiezen om thuis te blijven wonen?*

Slachtoffer: *Ik hou wel van mijn moeder ondanks de dingen die ze doet.*

3.6 Signaleren en hulp

Deze paragraaf belicht de informatie in chatgesprekken over signalering en hulp. Eerst komen de drempels aan bod die slachtoffers ervaren bij het vragen om hulp bij hulpverleningsinstanties. Vervolgens staan we stil bij zorgen en signalen die professionals (mogelijk) opmerken, vertrouwenspersonen, en tot slot chatgesprekken waarin daadwerkelijk stappen naar hulp zijn gezet of een plan daarvoor is gemaakt. Naast de informatie uit de chatgesprekken is ook bij de politie en organisaties op het terrein van kinderrechten en mensenhandel navraag gedaan in hoeverre zij bekend zijn met zaken waarin kinderen door hun ouders seksueel zijn uitgebuit (Kader).

Drempels tot hulpverlening

Redenen om de uitbuiting geheim te houden hebben bij veel kinderen te maken met verwachtingen van de hulpverlening. Vaak zijn kinderen wantrouwend over hulpverlening, zowel over de chathulp als hierbuiten. In ongeveer de helft van deze gevallen gaat het om wantrouwen gebaseerd op eerdere ervaringen met hulpverlening, en bij de andere helft om wantrouwen gebaseerd op de verwachting die het kind van de hulpverlening heeft. De volgende quote laat duidelijk wantrouwen vanwege een eerdere ervaring zien:

Bij de GGZ wisten ze niet wat ze ermee aan moesten en besloten opnieuw door te verwijzen of op te geven. Een hulpverlener stelde dat er geen redding meer aan was en ik maar met de situatie moest leven.

Bij wantrouwen gebaseerd op de verwachting van de hulpverlening komt vaak terug dat kinderen denken dat er iets tegenover staat:

Mag ik heel eerlijk zijn? Iedereen begint zo, maar uiteindelijk wil iedereen er wat voor terug. Zeg het maar gewoon anders wordt het straks alleen maar pijnlijker.

Kinderen buiten beeld bij politie en hulp

Professionals bij hulp- en belangenorganisaties blijken nauwelijks bekend te zijn met kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit. Ook bij de politie zijn slechts enkele zaken bekend. Het Fenomeenbeeld mensenhandel 2024 van het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM) concludeert dat er bij Nederlandse slachtoffers van seksuele uitbuiting slechts een enkele keer sprake is van een familielid dat is aangemerkt als verdachte. Uit navraag bij het EMM blijkt dat het tussen 1 januari 2019 en 1 juli 2023 in twee van de geanalyseerde onderzoeken om een ouder als verdachte ging. Bij de helpdesk van Defence for Children zijn geen kinderen bekend die dit meegemaakt hebben. De Kindertelefoon heeft geen specifieke gegevens over uitbuiting. De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) heeft ook geen betrouwbare cijfers over het fenomeen maar is wel nagegaan hoe vaak 'seksuele uitbuiting' voorkomt in de beschrijvingen van de aanleiding voor een melding waarop een beschermingsonderzoek bij de RvdK is uitgezet. Dat leidde in de periode van 2019-2023 tot één resultaat waar in de beschrijving van de aanleiding voor een melding seksuele uitbuiting van een kind door een ouder wordt genoemd. De Centra Seksueel Geweld (CSG) zijn de laatste jaren 'incidenteel' een slachtoffer van seksuele uitbuiting door een ouder tegengekomen. Het Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel (CoMensha) heeft deze vorm van uitbuiting in 'een handjevol' meldingen gezien. De Nationale Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen heeft geen data over de relatie tussen slachtoffers en plegers. Zij geven aan dat deze vorm van uitbuiting niet voorkomt in de lopende onderzoeken en ook niet in gesprekken met het veld.

Een klein deel van de slachtoffers heeft een specifieke angst voor de politie of de angst om zelf straf te krijgen.

■ *En denk je dat er politie komt want die zijn eng want zij hebben een pistool.*

Opvallend is dat in enkele chatgesprekken duidelijk wordt dat professionals, zoals iemand van school of hulpverlening, met het kind praten in aanwezigheid van een ouder waardoor het kind niet open kan zijn over de situatie:

■ *Ik heb die vrouw maar kort gesproken. Durfde niet zoveel te zeggen omdat mama erbij was.*

Tot slot is de weg naar hulp voor enkele slachtoffers onbekend. Zo geven zij bijvoorbeeld aan niet te weten waar ze moeten beginnen of hoe ze het moeten aanpakken.

Vertrouwenspersonen die de situatie kunnen doorbreken

Sommige slachtoffers hebben een persoon in hun omgeving die mogelijk de situatie zou kunnen doorbreken. Vaak gaat dit om personen die het slachtoffer vertrouwt en aan wie diegene (deels) over de situatie heeft verteld.

In sommige gevallen wordt duidelijk dat het kind een persoon vertrouwt en over de situatie wil vertellen, maar is dit nog niet gebeurd omdat het slachtoffer drempels ervaart om over de situatie te vertellen. Hier komen bovenstaande belemmeringen terug die concrete hulp in de weg staan. Zo geeft een hulpvrager aan dingen over de thuissituatie te vertellen, maar niet in detail te treden omdat zij bang is om dan uit huis te worden geplaatst:

■ *Slachtoffer: Ik heb wel tegen mijn mentor gezegd dat ik het thuis niet fijn vind. Ik heb niet echt in details uitgelegd wat de reden daarvan is en toen heeft ze mijn vader gebeld*

■ *Chathulpverlener: Wat zou er denk je gebeuren als je wel eens meer over thuis zou delen?*

■ *Slachtoffer: Mijn vader zegt dat als ik dat doe dat ik dan uit huis geplaatst wordt.*

Ook gaat het vaak om personen die zich zorgen maken om het kind, zoals deze hulpvrager die zorgen van de burens beschrijft over de thuissituatie:

■ *Zij [burens] zijn hele lieve mensen en ze appen mij vaak, en soms ga ik stiekem naar buiten en naar hun toe.*

De vertrouwenspersoon is het vaakst iemand op school, zoals een juf of meester. Daarna worden burens als vertrouwenspersoon het meeste genoemd. Verder komen hulpverlening, een vriend(in), een familielid of iemand uit de kerk als vertrouwenspersoon naar voren.

Signalen

In een aanzienlijk deel van de chats blijken er al zorgen te bestaan bij professionals of zijn er mogelijke signalen die erop wijzen dat er iets speelt. Een deel van de hulpvragers heeft contact gehad met de Kindertelefoon en komt op die manier bij de chat terecht (n = 14). Enkele slachtoffers benoemen in contact te zijn geweest met Veilig Thuis (n = 6), de politie (n = 9), of een andere vorm van hulpverlening. Deze signalen bij verschillende instanties kunnen ook over dezelfde kinderen gaan.

■ *En ik liep toen iedere week zo'n beetje weg dus de zedenpolitie in mijn regio berkende me daarop.*

De meeste zorgen en signalen zijn aanwezig op school. Veel slachtoffers benoemen dat het niet goed gaat op school en dat ze bijvoorbeeld slechte cijfers halen, zich slecht kunnen concentreren, gepest worden, of weinig naar school gaan omdat ze ziek zijn of van ouders niet naar school mogen. In sommige chats vertellen slachtoffers alleen dat dit aan de orde is, en wordt niet duidelijk of hier door de school iets mee wordt gedaan:

■ *Dat [school] gaat niet zo goed.. het lukt me gewoon niet meer om me daar te concentreren enz.*

In andere chats wordt duidelijk dat deze signalen ook door de school worden opgemerkt. Soms is er verdere actie ondernomen, bijvoorbeeld door met een vertrouwenspersoon te praten of een docent die aan het kind vraagt hoe het thuis gaat:

Ja ik moet daar van school elke twee weken naar een vertrouwenspersoon omdat het niet zo goed ging op school. Zij is wel aardig.

Hulp

Hoewel alle slachtoffers op de chat in beginsel hulp zoeken, benoemt ongeveer een derde van de slachtoffers ook expliciet de behoefte aan hulp om de uitbuitingssituatie te beëindigen. Ondanks deze behoefte en aanwezige signalen bij professionals wordt in veel chats duidelijk dat dit meestal niet leidt tot concrete actie, met name vanwege de eerdergenoemde drempels die slachtoffers ervaren om over de situatie te vertellen.

Vijf hulpvragers hebben een plan om hulp te zoeken. Hierbij heeft een chathulpverlener bijvoorbeeld met een slachtoffer afgesproken dat het slachtoffer contact gaat opnemen met Veilig Thuis of 112 gaat bellen. Vaak wordt de chat daarna beëindigd, waardoor het onduidelijk is of dit daadwerkelijk is gebeurd.

Bij acht slachtoffers blijkt dat zij na het chatgesprek stappen richting hulp hebben ondernomen. Belangrijk om hierbij te benoemen is dat het mogelijk is dat meer slachtoffers dit doen, maar dat zij niet zijn teruggekomen op de chat om hierover te vertellen. Bij deze acht slachtoffers gaat het om het vertellen over de situatie aan iemand in de omgeving waardoor hulp is ingeschakeld. In zes gevallen gaat het om contact met de politie en/of Veilig Thuis, waarna in ieder geval vier slachtoffers uit huis zijn geplaatst. Eén slachtoffer vertelt het volgende over de hulp die zij heeft gekregen nadat ze een leerkracht in vertrouwen heeft genomen:

De juf ging Veilig Thuis bellen en die kwamen en toen de politie en die pakte mijn moeder op. Ik moest heel veel uitleggen maar ze beschermden me en dat was heel fijn.

3.7 Impact

In het overgrote deel van de chatgesprekken met slachtoffers komen één of meer klachten naar voren over de fysieke of psychische gezondheid van de hulpvrager. De vormen van impact zijn heel gevarieerd maar kunnen grofweg worden ingedeeld in drie categorieën: psychische impact, fysieke impact, en sociale impact (Tabel 3). In de chatgesprekken gaat het vooral om slachtoffers die zich op dat moment in de uitbuitingssituatie bevinden, waardoor met name veel bekend is over korte termijn gevolgen.

Tabel 3. Impact van slachtofferschap

Psychische impact	Fysieke impact	Sociale impact
Angst / paniek	Slaapproblemen	Hechtingsproblemen
Trauma / PTSS	Gezondheidsklachten	Seksuele problemen
Depressie / suïcidale gedachten	Ongewenste zwangerschap	Weglopen
Zelfbeschadiging/ suïcidepoging	Eetproblemen / eetstoornis	Schooluitval
Eenzaamheid	Middelenmisbruik	Gepest worden
Dissociatie		Herhaald slachtofferschap
Laag zelfbeeld		
Vies gevoel		
Overige problemen		

Psychische impact

Op emotioneel gebied worstelen veel slachtoffers met angst en/of paniek. Dit wordt ervaren in de uitbuitingssituatie zelf -meestal thuis- of breder, ook buiten de uitbuiting in het dagelijks leven:

- *[Ik] raak in paniek als een man al tegen mij praat.*

Een deel van de slachtoffers benoemt trauma-gerelateerde klachten of specifiek een posttraumatische stressstoornis. Er wordt bijvoorbeeld verteld over herbelevingen in de vorm van flashbacks, het zien van beelden of gevoelens alsof de uitbuiting opnieuw plaatsvindt:

- *Het loopt te ver op. De pijn door de herbelevingen van wat mijn ouders mij aandeden.*

Een deel van de slachtoffers voelt zich eenzaam of benoemt dat ze niemand om zich heen hebben. Ook depressie, zelfbeschadiging en suïcidale gedachten komen onder deze kinderen regelmatig voor. Hierbij wordt bijvoorbeeld gesproken over een 'leeg' gevoel. In een aanzienlijk deel van de chatgesprekken wordt over suïcidegedachten gesproken of over (plannen voor) een suïcidepoging.

- *Ik wil er eigenlijk een einde aan maken.*

Een ander psychisch probleem wat door slachtoffers wordt ervaren is dissociatie, waarbij slachtoffers bijvoorbeeld zeggen niks meer mee te krijgen of zich dingen niet te herinneren:

- *Ik ben vaak in een toestand waarin ik de wereld om me heen niet meer meekrijg.*

Een deel van de slachtoffers heeft een laag zelfbeeld, wat bijvoorbeeld blijkt uit berichten dat slachtoffers zichzelf minderwaardig, zwak, of niet goed genoeg vinden, of niet vinden dat ze hulp verdienen:

- *Niemand weet raad meer met mijn gezeur. Ik ben het ook niet waard. Ik wil niet meer verder.*

Een ander emotioneel probleem dat in enkele chatgesprekken naar voren komt is een vies gevoel, waarbij slachtoffers vaak ook benoemen veel te douchen en zich vervolgens nog steeds vies te voelen:

- *Maar ik voel me vies en het gaat niet weg hoe vaak ik douche of mijn handen was.*

Tot slot zijn er nog overige sociaal en/of emotionele problemen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om gedragsproblemen, zoals agressie:

- *Boosheid heet erg dus reageer dat op mensen af zoals vriendinnen.*

Fysieke impact

Slachtoffers ervaren ook gevolgen van de uitbuiting op het gebied van hun fysieke gezondheid. Velen benoemen last te hebben van slaapproblemen. Vaak gaan die samen met emotionele problemen, zoals angst en paniek. Ook worden nachtmerries benoemd als oorzaak van het slechte slapen of niet durven slapen.

- *Ik durf niet te slapen, en als ik slaap heb ik rotdromen enz.*

Doordat de uitbuiting zich in veel gevallen in de thuisomgeving van het kind afspeelt, blijkt dat deze omgeving niet meer veilig voelt voor het kind en dat de plek bijvoorbeeld geassocieerd wordt met de uitbuiting, wat zorgt voor slaapproblemen.

- *Ik durf niet echt in bed te slapen. Dan denk ik aan die rottingen. Ik slaap vaak in een stoel.*

Veel slachtoffers ervaren gezondheidsklachten en zijn bijvoorbeeld vaak ziek, hebben last van misselijkheid, een blaasontsteking en pijn en/of bloedverlies veroorzaakt door de seksuele handelingen.

- *Ik heb paniek en moet overgeven en kan niet adembalen.*

Enkele slachtoffers benoemen ongewenst zwanger te zijn (geweest) door de seksuele uitbuiting.

■ *Ik ben ook zwanger maar dat wil ik eigenlijk niet.*

Een deel van de slachtoffers heeft eetproblemen of een eetstoornis. In veel gevallen komt dit voort vanuit emotionele problemen, zoals onzekerheid of van de stress niet meer kunnen eten.

■ *Beide doe ik niet. Eten en slapen. Eten omdat het geen zin heeft en slapen omdat ik niet durf.*

Zo zegt bijvoorbeeld een slachtoffer niet meer te eten om op die manier invloed te hebben op de uitbuitingssituatie. Zij benoemt op die manier minder aantrekkelijk te zijn voor klanten:

■ *Ik probeer gewoon zoveel mogelijk af te vallen omdat ik elke dag merk dat ik minder energie heb. Dat ik minder, of nou ja, er minder vrouwelijk uit zie en dat mensen dat minder aantrekkelijk vinden, maar ook dat mensen daardoor minder van je willen.*

Tot slot kampt een deel van de slachtoffers met een verslaving of op een andere manier misbruik van alcohol, medicatie of drugs. Soms vanuit het slachtoffer zelf maar in sommige situaties vindt dit plaats door gedwongen gebruik van middelen door de ouder. Slachtoffers beschrijven bijvoorbeeld overmatig medicatiegebruik vanwege hoofdpijn of psychische problematiek.

Sociale impact

Op sociaal gebied ervaart een deel van de slachtoffers negatieve gevolgen door de uitbuiting, bijvoorbeeld doordat vriendschappen oppervlakkig en kortdurend blijven. Soms lijken er hechtingsproblemen af te leiden uit de beschreven klachten.

■ *En ook sociale contacten onderhouden, ik weet niet wat die ongeschreven normen en waarden zijn.*

Enkele slachtoffers ervaren seksuele problemen of onzekerheid over hun genderidentiteit. Een voorbeeld is een meisje dat van haar moeder seks moet hebben met andere vrouwen, en hierdoor onzeker is over haar seksuele oriëntatie:

■ *Ik denk dat ik niks anders dan oudere vrouwen nog aantrekkelijk vind. Maar eerst vond ik jongens ook aantrekkelijk.*

Een deel van de slachtoffers loopt weg van huis, vaak om aan de uitbuitingssituatie te ontsnappen. In andere situaties gaat het om weggelopen van een opvang:

■ *Ik ben naar een anonieme opvang gebracht. Maar ben daar weggelopen.*

Ook op school merken slachtoffers gevolgen van hun ervaringen. Zo is er bij sommige slachtoffers sprake van schooluitval, omdat ze van de ouderdader niet naar school toe mogen of omdat ze bijvoorbeeld vaak ziek zijn of spijbelen. Enkele slachtoffers geven aan dat ze op school worden gepest. Soms heeft dit te maken met de uitbuitingssituatie, zoals bij een slachtoffer van wie klasgenoten een seksadvertentie hebben gezien en het slachtoffer daarmee pestten.

Tot slot is herhaald slachtofferschap een probleem dat zich bij een deel van de slachtoffers voordoet. Dit komt voor bij slachtoffers die al uit de situatie zijn, maar ook bij slachtoffers die zich nog in de uitbuitingssituatie bevinden. Hierbij gaat het om seksueel misbruik of seksuele uitbuiting door mensen buiten het gezin, of slechte ervaringen bij sekswerk. Een voorbeeld is een slachtoffer dat vanwege de uitbuitingssituatie in een pleeggezin is geplaatst. De pleegouders zijn haar vervolgens ook gaan uitbuiten.

Hoofdstuk 4

Conclusies & aanbevelingen

Dit onderzoek geeft een uniek inzicht in het fenomeen van ouders die hun kinderen seksueel uitbuiten. De ervaringen van kinderen die dit meemaken, staan centraal in dit onderzoek. Zij hebben op Chat met Fier hulp gezocht; het onderzoek vaart op hun informatie en op hun interpretatie van de uitbuitingssituatie. Daarmee is heel veel ook nog niet bekend, met name kennis over wat ouders drijft tot deze schadelijke en mensonterende praktijken ontbreekt.

Niet eerder is in Nederland een onderzoek naar dit fenomeen beschreven. Ook in de internationale wetenschappelijke literatuur is het nauwelijks terug te vinden, op enkele Amerikaanse studies na die veelal focussen op een breder familieverband dan alleen de ouder-kind relaties (Pacheco et al., 2023; Reid et al., 2015; Sprang & Cole, 2018; White et al., 2024).

Door een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van chatgesprekken met 112 slachtoffers die vanaf 2019 tot en met 2023 op Chat met Fier kwamen praten over hun situatie weten we nu meer over dit fenomeen. Hoewel er in de analyses van Chat met Fier al enkele jaren signalen zichtbaar waren over kinderen die door hun ouders seksueel uitgebuit werden (Simons et al., 2024; Langerak & Van Bommel, 2021), bleef deze groep onzichtbaar binnen het werkveld van mensenhandel. Daardoor kregen ze ook geen plaats in het Actieplan programma Samen tegen Mensenhandel waarin de overheid actielijnen formuleert om mensenhandel aan te pakken en slachtoffers beter te beschermen.¹⁶

¹⁶ Brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, dd. 19 oktober 2023, Kamerstukken II 2023-2024, 28638, nr. 234.

Jonge meisjes in een acuut onveilige situatie die lang duurt
De slachtoffers zijn bijna allemaal (93%) meisjes. Het grootste deel van de slachtoffers (85%) bevond zich op het moment van chatten in de acuut onveilige situatie van de uitbuiting. De uitbuiting duurde bij de meerderheid (77%) een jaar of langer, en bij een aanzienlijk deel zelfs meer dan tien jaar. De slachtoffers zijn jong, gemiddeld 15,6 jaar oud en 20% is zelfs twaalf jaar of jonger. Slachtoffers van seksuele uitbuiting door ouders zijn significant jonger en de uitbuiting duurt significant langer dan bij slachtoffers die door anderen worden uitgebuit.

Modus Operandi

Kinderen worden in driekwart (76%) van de gevallen door hun (stief)vader uitgebuit. In ander onderzoek wordt vaker de moeder aangeduid (Reid et al., 2015; Sprang & Cole, 2018). De rol van de (stief)moeder wordt in dit onderzoek wisselend beschreven door de kinderen. Soms is zij direct betrokken als medepleger door de afspraken te regelen of het kind naar de locatie te brengen waar het tegen betaling seksueel wordt misbruikt. In andere zaken, is zij een stille facilitator door niet in te grijpen terwijl ze weet of kan weten dat haar kind seksueel wordt uitgebuit door de vader. Dat is een fenomeen dat ook wel bekend is bij andere vormen van kindermishandeling en – misbruik. Daarbij is vaak sprake van huiselijk geweld dat zich tegen de moeder richt of andere toxische factoren waardoor gezinsleden zwijgen over het drama dat zich in het gezin afspeelt (Friedman, 2014). Moeders die zelf slachtoffer zijn van seksueel geweld kunnen niet altijd responsief reageren als hun kinderen slachtoffer worden van seksueel misbruik (Alaggia & Turton, 2005).

Slachtoffers geven aan dat financiële nood meestal de reden is voor de uitbuiting. Dat is in lijn met Amerikaans onderzoek naar kinderen die door familieleden seksueel worden uitgebuit, al speelt in die onderzoeken de factor drugs een meer prominente rol (Reid et al., 2015; Sprang & Cole, 2018; White et al., 2024).

Dat kinderen zien dat er geld nodig is, dat zij verdienen voor hun ouders, is de praktische reflectie van de noden wat zichtbaar is in de chats. Om zicht te krijgen op de achterliggende motieven van ouders, zouden er diepte-interviews met ouder-plegers gehouden moeten worden of met professionals die met hen werken. Onderzoek naar plegers van seksueel misbruik laat zien dat er vaak behoeftes aan macht en controle spelen die voortkomen uit ingrijpende levenservaringen (Sullivan & Sheehan, 2016), mogelijk is dit ook van toepassing bij ouders die plegers zijn van seksuele uitbuiting.

Kinderen worden gedwongen tot seksuele handelingen met vreemden, maar in veel gevallen (ook) met bekenden. Dit kunnen vrienden of kennissen van de ouders zijn, of als zodanig worden voorgesteld aan het kind. Vaak breidt de klantenkring zich uit waarbij eerst de ouder zelf het kind misbruikt, vervolgens gebeurt dit door vrienden en/of familie, en uiteindelijk ook door vreemden. Deze uitbuiting vindt in veel gevallen thuis plaats (in lijn met Reid et al., 2015). Juist de thuisomgeving zou voor ieder kind veilig moeten zijn. Uitbuiting op publieke locaties werd amper door de slachtoffers genoemd in de chatgesprekken. Als het niet thuis plaatsvond, was het meestal in een ander huis. Dit is anders dan in het onderzoek van Sprang & Cole (2018) waar de seksuele uitbuiting meestal gebeurde in seksclubs.

Vanwege de inherente machtsverhouding tussen ouders en hun kinderen is er per definitie sprake van dwangmiddel in de seksuele uitbuiting door ouders. Sommige ouders zetten ook expliciet hun gezag in om kinderen te dwingen zo blijkt uit de chatgesprekken, bijvoorbeeld door te zeggen dat de kinderen moeten meewerken 'omdat' de ouder dat zegt. Uit dit onderzoek blijkt dat veel ouders (67%) daarnaast aanvullende dwangmiddelen inzetten, zoals het (dreigen met) fysiek geweld, het toepassen van emotioneel geweld, isolatie van het kind of het misbruiken van de loyaliteit van het kind naar de ouder.

Ongezonde gezinssituaties

Uit dit onderzoek blijkt dat voorafgaande aan de uitbuitingssituatie binnen de gezinnen in bijna alle gevallen al andere problematiek speelt. Aanwezige risicofactoren zijn bijvoorbeeld seksueel misbruik, kindermishandeling of verwaarlozing, armoede, verslavingsproblematiek, een scheiding of het overlijden

van een ouder. Deze problematiek lijkt zich op te stapelen waardoor de situatie zich van kwaad tot erger ontwikkelt en het kind uiteindelijk seksueel wordt uitgebuit. Deze escalatieladder en opeenstapeling van risicofactoren worden ook in andere onderzoeken gezien (Baird & Connolly, 2023, Koegler et al., 2002).

Klanten

Het netwerk van klanten lijkt steeds verder uit te breiden gedurende de uitbuitingssituatie waarbij de klanten eerst van nabij uit de familie- of vriendenkring komen en langzamerhand ook onbekenden zijn voor het kind. Dit werd ook gezien in de studie van Pacheco (2023) waarin duidelijk werd dat ouders vaak een netwerk nodig hebben om de uitbuiting van hun kind te organiseren. Uit eerder onderzoek van het CKM blijkt dat klanten die voor het seksueel misbruik van kinderen aan hun ouders moeten betalen bijna zonder uitzondering op de hoogte (zouden moeten) zijn van het feit dat het gaat om een minderjarige die uitgebuit wordt (Simons et al., 2024). Sinds 1 januari 2022 zijn klanten apart strafbaar gesteld in het wetsartikel over mensenhandel (273g, WvSr). Klanten zijn ook apart genoemd als groep die aandacht behoeft in het actieplan Samen tegen Mensenhandel.¹⁷ Toch lijkt de aanpak van klanten in de mensenhandel nog niet goed genoeg van de grond te komen en is er, gezien de recente strafbaarstelling, ook nog niet duidelijk in hoeverre de hierboven genoemde wetwijziging effectief is gebleken.¹⁸

Loyaliteitscrisis

Ouders stellen normen voor kinderen, ze hebben een voorbeeldfunctie en kinderen nemen daardoor aan dat wat hun ouders vertellen en doen normaal is (Bandura, 1977, Kohlberg, 1981). Ook in dit onderzoek komt naar voren dat veel kinderen de uitbuitingssituatie als normaal zien, en daardoor mogelijk niet herkennen dat ze slachtoffer zijn. Dit kan voorafgegaan worden door de normalisering van onvrijwillige seks (O'Brien, 2018). Bovendien is er sprake van

¹⁷ Rijksoverheid. [Actieplan](#) programma Samen tegen mensenhandel, p. 21: Er komt meer aandacht voor de aanpak van klanten, zoals verzocht door de Tweede Kamer. Hiervoor wordt een Fieldlab klanten opgezet waarin professionals worden getraind, gecoacht en ondersteund om in multidisciplinaire teams tot nieuwe interventies te komen.

¹⁸ De Minister van Justitie en Veiligheid, [beleidsreactie](#) op rapport 'Op de koop toe', d.d. 10-02-2025.

een inherente machtsverhouding en natuurlijk gezag van de ouder naar het kind. Kinderen willen van nature hun ouders gehoorzamen. Ook in dit onderzoek blijkt dit een rol te spelen. Daarbij voelt het voor een kind bijvoorbeeld fout om over de situatie te vertellen. Ook ervaren kinderen vaak een loyaliteitscrisis. In de chatgesprekken komt dit aspect duidelijk naar voren waarbij kinderen aan de ene kant onveiligheid ervaren, maar aan de andere kant veel liefde voelen naar hun ouders en gehoorzaam willen zijn.

Leven met een geheim

Slachtoffers zijn vaak alleen met hun geheim. Twee derde (64%) van de slachtoffers vertelt op de chat voor het eerst over de uitbuiting. Dat percentage komt overeen met de cijfers van slachtoffers van mensenhandel in het algemeen die bij Chat met Fier voor het eerst vertellen over hun situatie.

De dwangmiddelen die ouders hanteren maken het voor het kind moeilijk om zich aan de situatie te onttrekken. Kinderen ervaren veel drempels in het zoeken naar hulp. Zij zijn bang voor de gevolgen die dit kan hebben, denk aan geweld of de angst om familie niet meer te mogen zien en uit huis te worden geplaatst. Kinderen vinden het daarnaast moeilijk om over de situatie te praten, bijvoorbeeld omdat dit niet mag van de ouder en ze hieraan willen gehoorzamen. Ook zijn slachtoffers bang voor reacties, zoals de angst dat mensen hen zullen afwijzen, raar of vies zullen vinden. Tot slot kampen veel slachtoffers met schaamte, schuldgevoelens, en loyaliteit naar de ouder wat hen ervan weerhoudt om hulp te zoeken.

Impact

Kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit, ervaren veel klachten die een negatieve invloed hebben op hun welzijn en gezondheid. In het overgrote deel van de gesprekken kwam dit aan de orde. Veel kinderen ervaren psychische en/of emotionele problemen, zoals angst, paniek, trauma, depressie, zelfbeschadiging, een laag zelfbeeld, of gedachten over en pogingen tot suïcide. Ook zijn er fysieke klachten, bijvoorbeeld door slaapproblemen of eetproblemen. Tot slot beschrijven de slachtoffers problemen op sociaal en relationeel gebied, bijvoorbeeld hechtingsproblemen of herhaald slachtofferschap. Sommige problemen bestonden mogelijk al vóór de uitbuitingssituatie. Maar het is

duidelijk dat dat het slecht gaat met deze kinderen en dat zij kampen met de levenslange gevolgen van een ongezonde gezinssituatie.

Er is nauwelijks onderzoek gedaan naar de precieze impact van de seksuele uitbuiting door ouders. In de studie van White et al. (2024) kwamen wel trauma en depressie het meest naar voren bij een groep mensen die als kind door een familielid waren uitgebuit.¹⁹ De klachten die de kinderen in dit CKM onderzoek zijn vergelijkbaar met problemen die slachtoffers van seksuele uitbuiting door anderen ervaren (Oram et al., 2012) en met problemen die kinderen ervaren die seksueel misbruikt zijn door ouders (Marchall et al., 2022).

Hulp

Veel slachtoffers gaven blijk van wantrouwen jegens hulpverleners door eerdere negatieve ervaringen met of verwachtingen over hulpverlening of de politie. Ook benoemen sommige kinderen op de chat dat professionals met hen praatten in het bijzijn van hun ouders, wat een drempel vormde om over de situatie te vertellen. Driegesprekken tussen hulpverleners of docenten, ouders en kinderen zijn in het algemeen de norm. Als er echter signalen zijn dat het kind thuis niet veilig is, is het belangrijk om ook met kinderen alleen te spreken. Dit geldt in het bijzonder als kinderen uithuisgeplaatst zijn. De Staat draagt voor deze kinderen een speciale verantwoordelijkheid om toe te zien op hun veiligheid terwijl ze tegelijkertijd een verhoogd risico lopen opnieuw slachtoffer te worden van (seksueel) geweld (Commissie Onderzoek naar Geweld in de Jeugdzorg – De Winter et al., 2019). In de chats was zichtbaar dat mensen die bij uithuisgeplaatste kinderen moeten toezien op de veiligheid niet altijd het kind alleen spreken.

Dat deze slachtoffers veelal alleen leven met hun grote geheim blijkt ook uit de geringe signalering van de groep organisaties die zich bezighouden met kinderrechten, kinderbescherming, mensenhandel en bij de politie. Kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit, worden nauwelijks gezien door professionals. In de chatgesprekken wordt maar bij dertien slachtoffers (11,6%) iets gezegd over hulp, vijf hebben een plan daartoe (4,4%), en acht

¹⁹ Deze participanten waren wel geselecteerd uit de patiënten van een traumaziekenhuis.

kinderen hebben ook daadwerkelijk stappen gezet na het contact met Chat met Fier (7,2%). Dit terwijl bij zo'n 8% van de gesprekken met slachtoffers van mensenhandel op de chat er sprake is van betrokkenheid van een ouder als dader. Gezien de aard van de hierboven beschreven relatie tussen slachtoffer en dader, is het aannemelijk dat het daadwerkelijke percentage slachtoffers waarbij (één van) de ouders betrokken is, hoger ligt. Slachtoffers mensenhandel nemen al moeilijk anderen in vertrouwen, maar dat weegt bij deze groep slachtoffers nog zwaarder.

School

Personen die kinderen vertrouwen en die mogelijk de situatie kunnen helpen doorbreken, zijn meestal personen op school en daarna zijn burens het vaakst genoemd. Ook in de signalering zou school mogelijk een belangrijke rol kunnen spelen. Met veel slachtoffers gaat het niet goed op school. Zij behalen bijvoorbeeld ongewoon slechte cijfers, kunnen zich moeilijk concentreren of zijn vaak afwezig. Hierbij werd soms actie ondernomen, bijvoorbeeld door het kind te laten praten met een vertrouwenspersoon.

Kortom

Dit onderzoek laat zien dat kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit zich in een extreem kwetsbare situatie bevinden en dat de uitbuiting met schadelijke en mensonterende praktijken gepaard gaat die een levenslange impact kunnen hebben op de slachtoffers. Alleen gekeken naar de slachtoffers van mensenhandel die bij Chat met Fier bekend zijn, gaat het om ongeveer 8% van de slachtoffers van mensenhandel (Simons et al., 2024). In de gezinnen spelen op veel terreinen problemen. Vaak is er vóór de uitbuiting al sprake van seksueel misbruik of een andere vorm van kindermishandeling. Slachtoffers zijn of voelen zich geïsoleerd met hun geheim. Dat maakt de signalering van slachtoffers nog moeilijker. Dit onderzoek biedt een bijdrage aan het inzicht in het fenomeen van ouders die hun kinderen uitbuiten. De bevindingen resulteren in vijf aanbevelingen om de slachtoffers eerder te zien en beter te beschermen en om de daders vaker te vervolgen.

Aanbevelingen

De Nederlandse Staat heeft de kinderrechtelijke opdracht om de gezonde ontwikkeling van alle kinderen in Nederland te beschermen. Daarenboven heeft Nederland zich in tal van internationale verdragen en richtlijnen gecommitteerd om kinderen die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting bijzondere bescherming en hulp te bieden. Dat de rechten van kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit met voeten getreden worden, behoeft geen betoog. Deze flagrante kinderrechtenschendingen moeten met de grootst mogelijke urgentie worden aangepakt. Dat is niet alleen de opdracht voor alle bewindslieden die betrokken zijn bij het leven van kinderen maar ook voor professionals die mogelijk met deze groep kinderen in aanraking komen.

Gericht aan de staatssecretarissen Maijer en Karremans van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; hulpverleners in de opvang en (geestelijke) gezondheidszorg, kindermishandeling bij jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming en minister Van Weel van Justitie en Veiligheid:

Zorg dat elke hulpverlener en elke kindermishandelaar die te maken heeft met seksueel misbruik van kinderen of andere vormen van kindermishandeling - via hun opleiding of een training over mensenhandel - kennis heeft van het fenomeen seksuele uitbuiting (inclusief de mogelijke betrokkenheid van ouders als plegers).

Medische professionals kunnen een belangrijke rol spelen bij het signaleren van slachtoffers van mensenhandel. Uit een onderzoek van de Nationaal Rapporteur (2017) blijkt dat zij relatief vaak in contact lijken te komen met patiënten van wie zij vermoeden dat die mogelijk slachtoffer zijn, maar tegelijkertijd weinig kennis hebben van het fenomeen en ook niet weten waar ze met signalen van mensenhandel terecht kunnen. De verwachting is dat dit niet anders is voor andere eerstelijnsprofessionals die met kinderen werken.

Zowel uit dit onderzoek als uit andere onderzoeken blijkt dat er in gezinnen waar kinderen seksueel worden uitgebuit door ouders veel andere problemen spelen.

Die andere, soms meer praktische, problemen worden vaak eerder gesignaleerd en geadresseerd, denk aan schulden, dakloosheid of verslavingsproblematiek. Maar ook bij hulp voor trauma gerelateerde klachten blijken hulpverleners niet altijd verder te zoeken als er al seksueel misbruik of kindermishandeling is vastgesteld. Seksuele uitbuiting door ouders lijkt elk voorstellingsvermogen te buiten te gaan. Daarnaast is er voor ouders die als pleger betrokken zijn er alles aan gelegen om ervoor te zorgen dat de uitbuiting buiten beeld van derden blijft. Toch is een zekere alertheid nodig om te checken of het drama wel stopt bij het bekende trauma. In de aanpak van seksueel kindermisbruik zou ook aandacht moeten zijn voor de mogelijkheid dat de problemen zich van kwaad tot erger ontwikkelen en uitmonden in seksuele uitbuiting.

Om die alertheid te kweken is het nodig dat in alle opleidingen van eerstelijnsprofessionals en specifieke trainingen over mensenhandel, ook een onderdeel is opgenomen over ouders die hun kinderen seksueel uitbuiten. Te denken valt daarbij aan onder meer de curricula in de opleidingen voor docenten, sociaal werkers, verplegers, huisartsen, juristen, pedagogen en psychologen. Daarnaast geven verschillende organisaties in Nederland trainingen over het signaleren van slachtoffers mensenhandel. Ook daarin zou aandacht moeten komen voor het fenomeen van ouders als daders.

Vanuit de overheid, Minister van Weel van Justitie en Veiligheid in het bijzonder, vergt dit onderwerp ook acties vanuit het Actieplan programma Samen tegen Mensenhandel. Deze zouden aansluiten bij actielijnen over de betere bescherming van slachtoffers in het algemeen²⁰ en bescherming van kinderen tegen mensenhandel in het bijzonder.²¹

20 Actieplan programma Samen tegen Mensenhandel. Actielijn 3: Investeren in en werken aan een betere vaststelling van slachtofferschap en de bescherming van slachtoffers.

21 Actieplan programma Samen tegen Mensenhandel. Actielijn 6: Versterken van de positie van minderjarige slachtoffers.

Gericht aan de staatssecretarissen Maijer en Karremans van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Minister Van Weel van Justitie en Veiligheid; het Openbaar Ministerie, de zedenpolitie, AVIM, hulpverleners in de opvang en geestelijke gezondheidszorg, en kinderbeschermers bij jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming:

2. Ontwikkel een gericht signalerings- en hulpplan voor kinderen die door hun ouders seksueel worden uitgebuit en een strategie om de plegers te vervolgen. Richt hiervoor een multidisciplinair Fieldlab op.

Het is belangrijk dat hulpverleners en kinderbeschermers vanuit verschillende disciplines bij elkaar komen om te praten over een mogelijke aanpak om kinderen die seksueel uitgebuit worden door hun ouders eerder te signaleren en in veiligheid te brengen en beter te kunnen helpen. Uit de chats is bekend dat kinderen zich vaak zorgen maken over hun ouders en daardoor geen hulp durven te vragen. Het is belangrijk dat hulpverleners die te maken krijgen met kinderen in nood benadrukken dat de hulp zich vaak zal richten op het hele gezin.

Afhankelijk van de behoeften kunnen handreikingen, meldroutes en hulprichtlijnen ontwikkeld worden. Onderzocht zou moeten worden in hoeverre de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling hiervoor aangescherpt kan worden, of dat het bijvoorbeeld beter is een aparte signalerings- en meldcode te ontwikkelen.

In samenwerking met het Openbaar Ministerie, de zedenrecherche en de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) zouden hulpverleners, docenten en kinderbeschermers in een Fieldlab kunnen werken aan signalering van deze kwetsbare doelgroep, een beschermings- en interventieplan en aan een strategie voor de opsporing en vervolging van ouders die deze vorm van mensenhandel begaan.

Gericht aan de Minister van Onderwijs; de Landelijke Vereniging voor Vertrouwenspersonen en de Nederlandse vereniging voor Onderwijspersoneel:

3. Zorg dat vertrouwenspersonen op school kennis hebben van seksuele uitbuiting (ook door ouders) en zich beter toegerust weten om signalen hierover te zien en op te volgen.

School is een veilige haven voor veel kinderen die thuis problemen ervaren. Een plek waar ze even op adem kunnen komen en waar ze mensen ontmoeten die het beste met ze voor hebben. Om een situatie van seksuele uitbuiting door ouders te kunnen doorbreken, hebben kinderen meestal een vertrouwenspersoon nodig aan wie ze voor het eerst kunnen vertellen wat er gaande is en die ze helpt om stappen te zetten naar veiligheid en geschikte hulp. Kinderen geven aan dat zo'n vertrouwenspersoon vaak iemand op school is.

Leerlingen die thuis te maken hebben met seksuele uitbuiting kunnen onderpresteren op school, gedragsproblemen ontwikkelen of vaak afwezig zijn. Dat zijn signalen die op tal van problemen kunnen wijzen, maar het is goed als docenten alert zijn op mogelijke problemen thuis en zelf, of via een vertrouwenspersoon, in gesprek gaan hierover. Als er signalen zijn dat het thuis niet pluis is, is het belangrijk om ook met het kind alleen te praten. Het is nodig dat in de opleidingen voor vertrouwenspersonen op school en voor docenten aandacht komt voor dit fenomeen.

Gericht aan Minister Van Weel van Justitie en Veiligheid en de zedenrecherche:

4. Waarborg dat zedenrechercheurs bij hun onderzoeken naar ouders die hun kind seksueel misbruiken of mishandelen, ook onderzoeken of er sprake is van seksuele uitbuiting door de ouders.

Het is belangrijk dat zedenrechercheurs die te maken krijgen met kinderen die door hun ouders seksueel worden misbruikt, verder zoeken naar mogelijke uitwassen hiervan die tot seksuele uitbuiting kunnen leiden. In dat geval, of bij twijfel daarover, zouden ze mensen van AVIM kunnen betrekken bij het

onderzoek. Daarmee zou seksuele uitbuiting door ouders sneller kunnen worden opgespoord en vervolgd. Misschien kan het zelfs deze trede in de escalatieladder voorkomen. Zorg dat het kwaad niet uitgroeit tot erger.

Aan minister Van Weel van Justitie en Veiligheid en het Openbaar Ministerie:

5. Maak haast met de activiteiten die aangekondigd zijn in het Actieplan programma Samen tegen Mensenhandel om de aanpak van klanten te versterken.

Zonder klanten geen mensenhandel. Als ouders geen mensen zouden kunnen vinden die tegen betaling seksueel misbruik willen maken van hun zoon of dochter, zou het fenomeen van ouders die hun eigen kind seksueel uitbuiten, niet bestaan. Het is niet altijd eenvoudig om aan te tonen dat klanten hadden moeten weten dat ze misbruik maken van een slachtoffer van mensenhandel. Maar op het moment dat klanten aan ouders van kinderen moeten betalen voor het seksueel misbruik, moet het duidelijk zijn dat er iets niet in de haak is. Deze groep plegers zou prioriteit moeten krijgen in de vervolging van klanten in de mensenhandel. Sinds 2022 zijn deze strafbaar gesteld in het wetsartikel over mensenhandel (273g, WsS). Hiervoor zou een verkennend onderzoek uitgevoerd kunnen worden naar de toepassing van deze strafbepaling van klanten. Dat zou passen onder actielijn 1 van het Actieplan programma Samen tegen Mensenhandel over het creëren van bewustwording over mensenhandel, bijvoorbeeld door het genereren van media-aandacht voor de vervolging van klant-daders door het OM. In dezelfde actielijn is ook een Fieldlab 'klanten' aangekondigd om tot nieuwe interventies te komen in de aanpak van klanten in de mensenhandel.²²

22 Rijksoverheid (2023). *Actieplan* programma Samen tegen Mensenhandel, p. 21.

Hoofdstuk 5

Referenties

Albanese, J. (2007). *Commercial sexual exploitation of children: What do we know and what can we do about it?* Washington, DC: National Institute of Justice.

Alaggia, R., & Turton, J. V. (2005). Against the odds: the impact of woman abuse on maternal response to disclosure of child sexual abuse. *Journal of Child Sexual Abuse*, 14(4), 95–113. https://doi.org/10.1300/J070v14n04_05

Allert, J. L. (2021). Justice Professionals' Lens on Familial Trafficking Cases. *Criminal Justice Review*, 47(2), 208–224. <https://doi.org/10.1177/07340168211024719>

Baird, K., & Connolly, J. (2023). Recruitment and Entrapment Pathways of Minors into Sex Trafficking in Canada and the United States: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 24(1), 189–202. <https://doi.org/10.1177/15248380211025241>

Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. General Learning.

Bowlby, J. (1988). *A secure base : parent-child attachment and healthy human development*. Basic Books.

Buller, A. M., Pichon, M., McAlpine, A., Cislighi, B., Heise, L., & Meiksin, R. (2020). Systematic review of social norms, attitudes, and factual beliefs linked to the sexual exploitation of children and adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 104. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104471>

Davies, P. T., Martin, M. J., Sturge-Apple, M. L., Ripple, M. T., & Cicchetti, D. (2016). The distinctive sequelae of children's coping with interparental conflict: Testing the reformulated emotional security theory. *Developmental Psychology*, 52(10), 1646.

De Winter et al. (2019). *Onvoldoende beschermd. Geweld in de Nederlandse jeugdzorg van 1945 tot heden*. Commissie Onderzoek naar Geweld in de Jeugdzorg.

Ensink, K., Borelli, J. L., Normandin, L., Target, M., & Fonagy, P. (2020). Childhood sexual abuse and attachment insecurity: Associations with child psychological difficulties. *The American Journal of Orthopsychiatry*, 90(1), 115–124. <https://doi.org/10.1037/ort0000407>

Expertisecentrum Mensenhandel & Mensensmokkel (EMM) (2024). *Mensenhandel in beeld: fenomeenbeeld 2024*. EMM.

Friedman, M. (2014). 'Moral responsibility for coerced wrongdoing: the case of abused women who "fail to protect" their children', in C. Mackenzie et al. (eds), *Vulnerability: New Essays in Ethics and Feminist Philosophy*. Oxford Academic.

Gobin, R.L., & Freyd, J.J. (2014). The impact of betrayal trauma on the tendency to trust. *Psychological Trauma: Theory, Practice and Policy*, 6(5), 505-511.

Hardy V.L., McPhatter V.S., & Compton K.D. (2013). Domestic minor sex trafficking: Practice implications for mental health professionals. *Affilia - Journal of Women and Social Work*, 28(1), 8–18. <https://doi.org/10.1177/0886109912475172>

Franchino-Olsen, H. (2021). Vulnerabilities relevant for commercial sexual exploitation of children/domestic minor sex trafficking: A systematic review of risk factors. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(1), 99–111. <https://doi.org/10.1177/1524838018821956>

Isobel, S., Goodyear, M., & Foster, K. (2019). Psychological trauma in the context of familial relationships: A concept analysis. *Trauma, Violence & Abuse* 20(4), 549–559. <https://doi.org/10.1177/1524838017726424>

Kalverboer, M. E., & Zijlstra, A. E. (2006). *Het belang van het kind in het Nederlands recht; voorwaarden voor ontwikkeling vanuit een pedagogisch perspectief*. SWP Uitgeverij.

Koegler E., Howland W., Gibbons P., Teti M., & Stoklosa H. (2020). "When her visa expired, the family refused to renew it," Intersections of human trafficking and domestic violence: qualitative document analysis of case examples from a major Midwest city. *Journal of Interpersonal Violence*. <https://doi.org/10.1177/0886260520957978>

Langerak, D., & Van Bommel, S.R. *Onzichtbare slachtoffers van mensenhandel in 2020*. CKM.

Kohlberg, L. (1981). *Essays in moral development: vol. I. The philosophy of moral development: Moral stages, their nature and validity*. Harper & Row.

Marshall, C., Fernet, M., & Langevin, R. (2023). Intergenerational continuity of child sexual abuse: Comparison of mother and emerging adult dyads. *Journal of Child Sexual Abuse*, 32(1), 40–59. <https://doi.org/10.1080/10538712.2022.2147888>

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2024). *Jaarcijfers Mensenhandel 2023*. Nationaal Rapporteur.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2023). *Jaarcijfers mensenhandel 2022*. Nationaal Rapporteur.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2022). *Slachtoffers van mensenhandel in beeld bij CoMensha 2017-2021*. Nationaal Rapporteur.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2017). *Mensenhandel. Tiende rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Nationaal Rapporteur.

O'Brien, J. E. (2018). "Sometimes, somebody just needs somebody - anybody - to care": The power of interpersonal relationships in the lives of domestic minor sex trafficking survivors. *Child Abuse & Neglect*, 81, 1–11. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.04.010>

Oram S., Stöckl H., Busza J., Howard, L.M., & Zimmerman, C. (2012). Prevalence and Risk of Violence and the Physical, Mental, and Sexual Health Problems Associated with Human Trafficking: Systematic Review. *PLoS Med* 9(5): e1001224. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001224>

Pacheco, E. L.M., Buenaventura, A. E., & Miles, G. M. (2023). "She was willing to send me there": Intrafamilial child sexual abuse, exploitation and trafficking of boys. *Child Abuse & Neglect*, 142. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105849>

Raphael, J. (2020). Parents as pimps: Survivor accounts of trafficking of children in the United States. *Dignity: A Journal of Analysis of Exploitation and Violence*.

Reid, J.A., Huard, J., & Haskell, A.A (2015), Family-facilitated juvenile sex trafficking, *Journal of Crime and Justice*, 28(3), 361-376. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2014.967965>

Reed, S. M., Kennedy, M. A., Decker, M. R., & Cimino, A. N. (n.d.). Friends, family, and boyfriends: An analysis of relationship pathways into commercial sexual exploitation. *Child Abuse & Neglect*, 90, 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.01.016>

Rutter, M. (2009). Understanding and testing risk mechanisms for mental disorders. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 50(1-2), 44–52. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2008.01976.x>.

Scheeringa, M. S., & Zeanah, C. H. (2001). A relational perspective on PTSD in early childhood. *Journal of Traumatic Stress*, 14(4), 799-815.

Simons, E, Langerak, D., Noteboom, F., & Van Bommel, S. (2023). *Op de koop toe. Een onderzoek naar de strafoplegging van klanten die seks kopen van minderjarigen*. CKM.

Simons, E. Van Wegen, J., & Van Os, C. (2024). *Onzichtbare slachtoffers van mensenhandel in 2023*. CKM.

Sprang, G., & Cole, J. (2018). Familial sex trafficking of minors: Trafficking conditions, clinical presentation, and system involvement. *Journal of Family Violence*, 33(3), 185–195. <https://doi.org/10.1007/s10896-018-9950-y>

Sullivan, J., & Sheehan, V. (2016). What motivates sexual abusers of children? A qualitative examination of the spiral of sexual abuse. *Aggression and Violent Behavior*, 30, 76-87. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2016.06.015>

Stolper, C. F., Verdenius, J. P., Teeuw, A. H., van der Put, E., Kamphuis, M., & van de Wiel, M. W. J. (2021). Kindermishandeling herkennen en aanpakken. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 165.

Van der Kolk, B. A. (2005). Developmental trauma disorder: toward a rational diagnosis for children with complex trauma histories. *Psychiatric Annals*, 35, 401–408. <https://doi.org/10.3928/00485713-20050501-06>.

Van Dijk, J., Cruyff, M. & van der Heijden, P. (2021). *Multiple Systems Estimation Slachtoffers. Mensenhandel Nederland 2016-2019*. Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum.

White, C. N., Robichaux, K., Huang, A., & Luo, C. (2024). When families become perpetrators: A case series on familial trafficking. *Journal of Family Violence*, 39(3), 435–447. <https://doi.org/10.1007/s10896-023-00522-w>

Bijlage

Codeboek kwalitatieve analyse

Label	Operationalisatie	Voorbeeld quote
Aard Uitbuiting	Op welke manier vindt de uitbuiting plaats?	
Seksuele diensten thuis	De gedwongen seksuele diensten vinden thuis plaats.	Sinds mijn [ouder] hier woont moet ik seks hebben met mensen en dat is gewoon thuis
Seksuele diensten in een ander pand	De gedwongen seksuele diensten vinden elders plaats.	Ik zit opgesloten in een kamer ik weet niet eens waar ik ben
Online uitbuiting	Er is een online element bij de uitbuiting betrokken. Het slachtoffer wordt bijvoorbeeld gefilmd/gefotografeerd.	Dat was met de webcam, en dan moest ik doen wat ze in de chat zeiden
Escort door ouders geregeld	Het slachtoffer moet op date met anderen en dan gedwongen seksuele diensten verlenen.	Toen kwam hij met een idee om zijn vrienden op date te sturen met mij voor een bedrag
Ook brusjes uitgebuit	Het slachtoffer benoemt dat een (pleeg/stief)broertje of zusje ook slachtoffer is van seksuele uitbuiting door de ouder(s).	Ook nog [aantal] zussen, zij zijn ook slachtoffer geworden van mijn [ouder]
Buitenland	De seksuele diensten worden (ook) in het buitenland verleend.	Ja dan gaan ik en [ouder] en ook een andere [persoon] naar [land] en toen bleef ik daar een week met een [persoon]
Dwangmiddel	Welke dwangmiddelen gebruikt de pleger om het slachtoffer mee te laten werken?	
Gezagsverhouding	De pleger gebruikt zijn/haar ouderlijk gezag (zegt bijv. dat het kind moet meewerken zonder verdere reden, maar omdat het de ouder is die het vraagt).	Maar hij [ouder] zei dat hij dat mag bepalen
Bedreiging	De pleger bedreigt het slachtoffer.	De bedreigingen die daarop volgen zijn het niet waard
Dreigen met fysiek geweld kind	De pleger dreigt met fysiek geweld richting het slachtoffer.	Omdat ik niks mag zeggen anders vermoorden [ouder] en [andere personen] mij
Dreigen met seksueel geweld kind	De pleger dreigt met seksueel geweld richting het slachtoffer.	[Ouder] zegt dat als ik het zeg dat hij het [seksueel misbruik] dan nog vaker gaat doen

Dreigen met fysiek geweld gezinsleden	De pleger dreigt met fysiek geweld richting andere gezinsleden.	Als ik iets verkeerd doe dan doen ze mijn zusje pijn
Dreigen met seksueel geweld gezinsleden	De pleger dreigt met seksueel geweld richting andere gezinsleden.	Anders wil hij mijn zusje gebruiken ervoor [seksuele uitbuiting]
Dreigen met fysiek geweld ander	De pleger dreigt met fysiek geweld richting een ander.	En [ouder] heeft tegen mijn begeleider gezegd dat als ik niet terug zou komen hij [begeleider] wat aan zal doen
Dreigen met seksueel geweld ander	De pleger dreigt met seksueel geweld richting een ander.	Dan kreeg ik een foto van iemand die ik ken met de tekst: zou die ook mee willen doen?
Fysiek geweld kind	De pleger gebruikt fysiek geweld richting het slachtoffer.	En als ik het niet wil dan word ik geslagen
Seksueel geweld kind	De pleger gebruikt seksueel geweld richting het slachtoffer.	Als ik dat [seksuele handelingen] niet doe of ik doe dingen die volgens hen niet goed zijn, doen ze seksuele dingen die ik niet wil
Fysiek geweld gezinsleden	De pleger gebruikt fysiek geweld richting andere gezinsleden.	Als ik iets fout doe dan doen ze hem [broertje slachtoffer] vaak pijn
Seksueel geweld ander	De pleger gebruikt seksueel geweld richting een ander.	Er kwam op een gegeven moment een [slachtoffer] bij en ik moest dingen met haar doen
Emotioneel geweld	De pleger gebruikt emotioneel geweld richting het slachtoffer (bijv. boosheid, schreeuwen, vernederen, schelden).	[Ouder] wordt heel boos als ik zeg dat ik het niet ga doen
Vastbinden/opsluiten/isolatie	Het slachtoffer wordt door de pleger geïsoleerd (mag bijv. niet naar buiten/naar school), opgesloten of vastgebonden.	Ik mag de hele week niet naar school
Schuldgevoel aangepraat	De pleger praat het slachtoffer een schuldgevoel aan	Als ik dat vraag [of het kan stoppen] dan wordt ze boos en zegt ze dat het mijn schuld is als er geen eten is en dat ik dan alles verpest
Sextortion	De pleger dreigt foto's/filmpjes van het slachtoffer online te plaatsen.	[Ouder] zei dat hij de beelden zou verspreiden wanneer ik niet meer zou doen wat hij wil
Drugs, alcohol, of medicijnen geven	De pleger geeft het slachtoffer middelen.	Ik kreeg een roesje en dat was vroeger ook zodat het filmpje mooier werd
Rituelen/bijgeloof	Het slachtoffer moet rituelen ondergaan.	En in [land] moest ik een ritueel doen
Motieven ouder	Wat is het motief van de ouder om het kind seksueel uit te buiten?	
Financieel	De pleger heeft financiële nood en wil met de uitbuiting geld verdienen.	Mijn moeder is haar baan kwijtgeraakt, en ze heeft niet genoeg geld denk ik want ze krijgt geld van die mannen

Financiering van verslaving	De pleger buit het slachtoffer uit om geld te verdienen voor een verslaving.	Een deel [van het geld] voor de dealer en een deel voor eten
Financiering van schulden	De pleger buit het slachtoffer uit om geld te verdienen om schulden af te lossen.	Wat vindt u ervan als een [ouder] zijn kind gebruikt om van zijn schulden af te komen?
Financiering van dagelijkse levensbehoeften	De pleger buit het slachtoffer uit om geld te verdienen voor dagelijkse levensbehoeften.	Omdat we dan [vanwege de seksuele uitbuiting] genoeg geld hebben voor de huur
Drugs	De pleger buit het slachtoffer uit tegen betaling van drugs.	En nu als mijn vader drugs nodig heeft moet ik met hem [dealer] afspreken
Betrokkenheid sleutelfiguren in faciliteren van de uitbuiting	Buiten de pleger zijn er andere personen betrokken die de uitbuiting faciliteren (bijv. vervoer of afspraken regelen).	
Sleutelfiguren uit het gezin of familie		Mijn [familieleden] deden daar ook aan mee
Sleutelfiguren vrienden van gezin of familie	.	Daar [vrienden] wordt het geld aan betaald, en de afspraken mee gemaakt wat ik wel en niet doe
Sleutelfiguren kennissen van gezin of familie	.	Tot een van de dealers een optie gaf om wat met mij te doen. En dat leek mijn [ouder] wel een goed idee
Sleutelfiguren partner van slachtoffer		Mijn ouders weten dat ik door hem [partner van slachtoffer] gedwongen wordt. Dat is hun opdracht
Relaties klanten	Welke relatie is er met de klanten?	
Klanten familieleden	De klanten zijn familieleden van de pleger/slachtoffer.	Soms moet ik seks met mijn [familieid] hebben
Klanten vrienden van gezin of familie	De klanten zijn vrienden van het gezin/familie van pleger/slachtoffer.	Mijn vader verkocht mij steeds aan vrienden van hem
Klanten kennissen van gezin of familie	De klanten zijn kennissen van het gezin/familie van pleger/slachtoffer.	Ik moet seks hebben met drugsdealers van mijn vader
Klanten onbekenden	De klanten zijn onbekenden van de pleger/slachtoffer, en hebben een afspraak met het slachtoffer...	
Fysiek	...fysiek.	Ik ken ze niet, zijn allemaal vreemde mannen

Online	...online.	Dan krijgt degene die het hoogste bod heeft een afspraak [online]
Risicofactoren	Welke risicofactoren zijn aanwezig voor de uitbuiting?	
Armoede/lage SES	Het gezin/familie heeft te maken met armoede/lage SES.	Ik woon samen met m'n moeder en ze werkt veel bij [werkplek] maar m'n [moeder] drinkt ook veel dus het geld gaat snel op
Verslaving ouder	De ouder heeft een verslaving.	Mijn [ouder] is altijd dronken of aan de drugs
Seksueel misbruik ouder	De ouder is/wordt seksueel misbruikt.	Want mijn moeder is mishandeld in haar jeugd door haar vader
Seksueel misbruik kind	Het kind is/wordt seksueel misbruikt.	Mijn eerste herinnering aan mijn vader is dat hij me misbruikte
Psychische problemen ouder	De ouder heeft psychische problemen.	Mijn [ouder] heeft een heel erg agressieprobleem
Psychische problemen kind	Het kind heeft psychische problemen.	Ik heb wat mentale problemen
Uithuisplaatsing	Het kind is voor de uitbuiting uit huis geplaatst.	Uithuisplaatsingen, ik heb al een keer bij [instelling] gezeten
Pleeggezin	Uithuisplaatsing naar een pleeggezin.	Dat [plaatsing in pleeggezin] is [aantal] jaar geleden
Sociale normen in bredere omgeving die uitbuiting normaliseren	In de omgeving wordt uitbuiting genormaliseerd (bijv. opgroeien op de Wallen, opgroeien binnen een sekte waar seksueel misbruik plaatsvindt).	Ik ben er in [netwerk seksuele uitbuiting] geboren
Ouder werkt in prostitutie	Ouder werkt in de prostitutie.	We hebben het niet heel breed, dus mijn [ouder] heeft seks met [klanten]
Geen sociaal netwerk	Het kind heeft geen sociaal netwerk.	Met niemand heb ik goed en vertrouwd contact
Problemen in opvoeding	Het kind vertelt het volgende over zijn/haar opvoeding:	
Kindermishandeling of verwaarlozing	Het kind is/wordt mishandeld of verwaarloosd	[Ouder] sloeg soms maar was vooral afwezig
Normalisering seksueel misbruik of uitbuiting	In het gezin wordt seksuele uitbuiting/misbruik genormaliseerd	Ik hoorde altijd dat het juist fijn is voor kinderen
Loyaliteitsconflict	Het kind benoemt loyaliteit naar de ouderdader.	Ik wil niet dat mijn [ouder] verdrietig wordt
Van huis weglopen	Het kind is in zijn/haar jeugd weggegaan van huis.	Sinds [gebeurtenis] veranderden de verhoudingen en ging ik ook meer het huis ontvluchten
Gescheiden ouders	De ouders van het kind zijn gescheiden.	Mijn ouders zijn gescheiden

Ingrijpende levensgebeurtenissen	Het kind heeft ingrijpende levensgebeurtenissen meegemaakt (bijv. overlijden, ziekte, geweld, scheiding).	Ik had een [ouder] die heeft toen ik klein was zelfmoord gepleegd
Ouder uit beeld	Het kind heeft met een van de ouders geen contact (meer).	Ik weet niet wie mijn vader is
Negatieve relatie/slechte band	Er zijn negatieve relaties binnen het gezin.	Er was vaak ruzie. Ik heb nooit echt een hele fijne tijd gehad thuis
Een ouder overleden	Een ouder is overleden.	Mijn moeder is overleden
Parentificatie	Het kind neemt veel verantwoordelijkheden op zich die normaal bij de ouder liggen, bijvoorbeeld huishoudelijke taken/zorgen voor een broertje of zusje.	Mijn moeder was veel weg dus ik nam al snel de zorg over mijn zusje over
Beschermende factoren	Welke beschermende factoren zijn aanwezig in het leven van het kind? Hierbij gaat het om relaties/plekken die het kind als positief/fijn beschrijft. Het kan hier ook om beschermende relaties in het verleden gaan	
Positieve relaties	Het kind heeft een positieve relatie met...	
In gezin of familie		Ik ging heel vaak naar mijn [familielid] toe, als het thuis even niet zo goed ging
Vrienden		Ik heb goede vriendinnen en mijn beste vriendin is heel lief
Professionals (school, hulpverlening, sport, chatmedewerker)		Juf is lief
In de buurt		De buurvrouw en buurman. Zij zijn heel lief en komen vaak langs
Dieren		En misschien iets heel stoms maar ik heb vandaag een hond uitgelaten en dat vond ik ook fijn
Sporten		Ik deed [sport]. Dat vond ik heel leuk
Partner		Ik heb een partner en ik ga trouwen
Werk	Het kind benoemt een baan te hebben en spreekt hier positief over.	Zolang ik gewoon druk blijf met werk gaat het wel
School/Opleiding	Het kind benoemt naar school/opleiding te gaan en spreekt hier positief over.	Ik wil deze opleiding zo graag afmaken

Sleutelfiguren die de situatie kunnen doorbreken	Een persoon die het kind vertrouwt, waar het informatie mee wil delen of al heeft gedeeld over de situatie/iemand die doorheeft wat er speelt. Deze sleutelfiguur is een...	
Familielid		Ik heb nagedacht over hoe ik het wil delen met mijn [familielid]
Vriend		Ik heb er wel eens met een vriend over gesproken
Iemand op school		Ik heb het tegen juf verteld
Dominee/pastor		Onze dominee zei dat het niet hoorde
Buren		Ik heb wel met mijn buurvrouw gepraat over iets en dat ging wel goed
Hulpverlening		Mijn [ouder] heeft hulp en soms als ik thuis ben vragen ze hoe het gaat tussen mij en mijn [ouder]
Impact op welzijn en gezondheid	Het kind benoemt bepaalde problemen/klachten te hebben	
Zelfbeschadiging, suïcidepoging	Het kind beschadigt zichzelf of heeft een poging tot suïcide gedaan.	Door de situatie doe ik aan zelfverwonding
Depressie/suïcidale gedachten	Het kind heeft depressieve gedachten (bijv. somberheid, nergens plezier meer in) te hebben/gedachten aan suïcide.	Ik voel me gewoon moedeloos en verdrietig
Angst, paniek, angststoornis	Het kind voelt zich bang te voelen/paniekerig.	Ik voel me de hele tijd een soort van bang
Traumatische stressklachten, PTSS	Het kind ziet beelden van de uitbuiting steeds voor zich, heeft herbelevingen of is continu alert.	Steeds die herbelevingen
Fysieke gezondheidsklachten	Het kind heeft klachten zoals pijn of andere fysieke gezondheidsklachten	Nou ja, voel me gewoon slecht, vaak ziek, veel pijn
Ongewenste zwangerschap	Het kind is door de uitbuiting zwanger geraakt.	Ik ben ook zwanger maar dat wil ik eigenlijk niet
Seksuele problemen	Het kind heeft seksuele problemen te hebben of twijfelt over de genderidentiteit in de context van de uitbuiting.	Ik denk dat ik niks anders dan oudere vrouwen nog aantrekkelijk vind. Maar eerst vond ik jongens ook aantrekkelijk
Slaapproblemen	Het kind valt moeilijk in slaap, slaapt slecht of heeft last van nachtmerries.	Het lukt me niet zo goed om te gaan slapen
Schooluitval	Het kind gaat vanwege de uitbuiting niet/minder naar school. Dit kan vanuit het kind komen maar het kan ook zo zijn dat het kind van de ouder niet meer naar school ma.g	Spijbelen en ziekmelden

Alcohol-, medicijn, drugsmisbruik	Het kind gebruikt (uit eigen initiatief of van de ouder) alcohol/medicijnen/drugs.	Meestal heel veel slaappillen innemen
Dissociatie	Het kind benoemt een gevoel niet aanwezig te zijn in een situatie die het kind meemaakt.	Ik ben vaak in een toestand waarin ik de wereld om me heen niet meer meekrijg
Overige sociaal-emotionele problemen	Andere sociaal-emotionele problemen die buiten deze categorieën vallen.	Boosheid heel erg dus reageer dat op mensen af zoals vriendinnen
Eenzaamheid	Het kind voelt zich eenzaam.	Heb gewoon niemand om me heen
Slecht zelfbeeld/waardering	Het kind denkt negatief over zichzelf.	Ik ben zwak en kan het niet
Hechtingsproblemen	Het kind heeft moeite om duurzame vertrouwensrelaties met anderen aan te gaan (bijv. vriendschappen).	Ik probeer mensen op afstand te houden
Eetstoornis/eetproblemen	Het kind heeft een eetstoornis/eetproblemen.	Eten doe en kan ik niet
Herhaald slachtofferschap seksueel geweld/seksuele uitbuiting	Het kind is tijdens/na de uitbuiting in een andere situatie opnieuw slachtoffer geworden van seksueel geweld of seksuele uitbuiting. Of het kind is na het meemaken van de uitbuiting zelf opnieuw in de prostitutie gaan werken.	Als iets tegenzit heb ik de neiging terug de prostitutie in te gaan
Vies gevoel	Het slachtoffer voelt zich vies en zegt bijv. maar te blijven douchen (maar het gevoel gaat niet weg).	Ik voel me vies en het gaat niet weg hoe vaak ik douche of mijn handen was
Pesten	Het slachtoffer wordt gepest.	Ik heb best wel nare jongens in de klas die niet altijd leuk doen
Weglopen van huis	Het slachtoffer loopt weg van huis vanwege de uitbuitingssituatie.	Ik ben naar een anonieme opvang gebracht. Maar ben daar weggelopen
Belemmeringen om hulp te vragen		
Uit de chat blijken factoren die een belemmering vormen voor het kind om hulp te vragen		
Angst voor politie	Het kind benoemt angstig te zijn voor de politie.	Ik vertrouw de politie niet
Telefoon/laptop afgepakt	Telefoon/laptop van het kind is afgepakt waardoor het geen hulp kan inschakelen.	Mijn moeder heeft mijn telefoon afgepakt
Opgesloten in huis	Het kind zit opgesloten waardoor het geen hulp kan inschakelen.	[Ouder] sluit me vandaag weer op de hele dag
Angst om contact met gezin te verliezen/angst om uit huis te worden geplaatst	Het kind is bang contact met gezin(sleden) te verliezen/uit huis te worden geplaatst als hij/zij hulp vraagt of dat de ouder naar de gevangenis moet.	Als iemand dit weet mag ik misschien niet thuis blijven

Relativeren van de ernst	Het kind relateert de ernst van de situatie.	Maar zijn deze dingen groot genoeg? Of hou ik mezelf alleen in de slachtofferrol?
Schuld t.o.v. gezinsleden/loyaliteit	Het kind heeft een schuldgevoel richting gezin(sleden) of loyaliteit richting gezin(sleden) wat hem/haar ervan weerhoudt hulp te vragen.	Maar mevrouw ik wil eigenlijk niet weg van m'n vader
Wantrouwen t.a.v. hulpverleners	Het kind benoemt hulpverleners niet te vertrouwen/komt wantrouwend over/heeft eerder nare ervaringen gehad met hulpverlening/denkt dat er iets tegenover staat.	Iedereen begint zo, maar uiteindelijk wil iedereen er wat voor terug
Angst voor geweld	Het kind is bang dat wanneer het hulp vraagt er geweld zal volgen.	Dit keer deed ik echt mijn best om nee te zeggen en weg te lopen maar ik ben 10 en zij iets van 30 ik kan niet winnen
Weg in hulplandschap niet kennen	Het kind weet niet waar naartoe te moeten gaan voor hulp/hoe dit werkt.	Maar ik weet niet hoe en waar
Bang voor negatieve reacties	Het kind is bang voor negatieve reacties als het hulp vraagt.	Ik hoop echt dat je geen nare dingen over me denkt
Professionals praten in aanwezigheid van ouder(s) met het kind	Bij gesprekken met professionals zijn ouder(s) aanwezig, waardoor het kind geen hulp kan vragen/ouder(s) een ander verhaal vertellen.	Durfde niet zoveel te zeggen omdat mama erbij was
Geheim	Het slachtoffer benoemt de volgende reden(en) waardoor de situatie geheim blijft:	
Gevaar vrezen	bang zijn voor gevaar/problemen als het hulp vraagt / angst dat ouder erachter komt.	Ik ben bang dat mijn [ouder] erachter komt en het alleen maar erger wordt
Voelt fout om te vertellen	het voelt fout voelt om over de situatie te praten (bijv. omdat het niet mag van de ouder).	[Ouder] zei dat het een geheimje is
Angst niet geloofd/begrepen te worden	bang dat anderen het niet zullen geloven/begrijpen als het over de situatie vertelt of heeft dit daadwerkelijk zo ervaren.	Soms heb ik het gevoel dat niemand echt begrijpt wat er nou gebeurt en hoe het kan voelen
Angst vies gevonden te worden	bang dat anderen het vies zullen vinden als het over de situatie vertelt.	Sorry ik weet het, het is heel vies
Angst in de steek gelaten te worden	bang dat anderen hem/haar in de steek zullen laten als het over de situatie vertelt.	Ben bang dat mensen me in de steek laten als ik het ze vertel
Eigen schuld / schaamte /victim blaming	het kind schaamt zich of geeft zichzelf de schuld van de situatie.	Ik deed niks om het te stoppen
Eng om te vertellen	eng om over de situatie te praten.	Ik durf er met niemand over te praten
Moeilijk om te vertellen	het kind vindt het om een andere reden dan in deze categorie moeilijk om over de situatie te vertellen.	Ik weet niet hoe ik het goed kan uitleggen en ik wil niks verkeerd zeggen

Anderen er niet mee willen belasten	niet willen dat anderen zich zorgen maken.	Ik wil het niet, juist omdat ze het zo erg voor me zullen vinden
First disclosure/ Niemand om mee te praten	Uit de chat blijkt dat het kind met niemand (buiten de chat) over de situatie heeft gepraat, of het kind benoemt niemand te hebben om mee te praten/niet te weten tegen wie.	Chathulpverlener: Wie weten van je situatie?
Pleger	Wie pleegt de seksuele uitbuiting van het kind?	Een van mijn ouders
Moeder	Moeder pleegt de uitbuiting / beide ouders (dan moeder en vader beide).	Mijn moeder dwingt me om seks te hebben
Vader	Vader pleegt de uitbuiting / beide ouders (dan moeder en vader beide).	Ik moet werken voor mijn vader
Pleegmoeder		Chathulpverlener: En zowel je pleegvader als pleegmoeder doen seksuele dingen bij jou? Slachtoffer: Ja
Pleegvader		Chathulpverlener: En zowel je pleegvader als pleegmoeder doen seksuele dingen bij jou? Slachtoffer: Ja
Stiefmoeder		Mijn vader en stiefmoeder
Stiefvader		De vriend van mijn moeder
Adoptiemoeder		Maar het zijn niet mijn echte ouders ze hebben ons geadopteerd
Adoptievader		Maar het zijn niet mijn echte ouders ze hebben ons geadopteerd
Hulp n.a.v. chat	Is er hulp ingeschakeld/een concreet plan daartoe naar aanleiding van de chat?	
Concrete hulp ingeschakeld	Er is concrete hulp ingeschakeld (bijv. Veilig Thuis, Politie).	Ik heb mijn [familielid] gebeld en zij gaat 112 bellen
Plan om hulp in te schakelen	Er is een plan om hulp in te schakelen (het kind zegt bijv. Veilig Thuis te gaan bellen).	Ik denk dat ik morgen Veilig Thuis ga bellen
Behoeften	Het kind benoemt expliciet behoefte te hebben aan hulp om uit de situatie te komen (hierbij hoeft er nog geen plan daartoe te zijn).	Ik wil dat het stopt

Signalen/zorgen	Er zijn zorgen waardoor de situatie gesignaleerd zou kunnen worden	
Vanuit school	Er zijn signalen op school bekend, zoals lage cijfers of pestgedrag, maar het kunnen ook nog duidelijkere signalen zijn (het kind vertelt bijv. over de situatie thuis).	Op school merken ze wel op dat ik dissociatief overkom
Contact politie	Het gezin/pleger is bekend bij de politie.	En ik liep toen iedere week zo'n beetje weg dus de zedenpolitie in mijn regio herkende me daarop
Juridisch proces	Er is een juridisch proces geweest over daden van pleger of andere wantoestanden in het gezin.	Op mijn [leeftijd slachtoffer] was de eerste beschuldiging richting mijn [ouder] en er was een zitting
Contact kindertelefoon	Het kind heeft contact gehad met de kindertelefoon over de uitbuiting.	Ik ben hier door de kindertelefoon gestuurd
Veilig Thuis	Het kind/het gezin is (eerder) in contact geweest met Veilig Thuis.	Ik had Veilig Thuis gemaïld
Hulpverlening	Er zijn zorgen/signalen bij hulpverleners bekend.	Want in het ziekenhuis hadden ze gezegd dat het niet echt kan dat ik zoveel alleen ben

Samen bereiken we meer

**Steun ons werk
met een donatie**

**Volg CKM op
social media**

**Blijf alert met
onze nieuwsbrief**

**Heb je zelf hulp nodig of maak je je zorgen om
iemand? Ga naar Chat met Fier. Hier kun je veilig en
vertrouwelijk chatten met een hulpverlener.**

www.chatmetfier.nl